

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Katonai dolgokról.

Budapest, július 27.

(C.) Többévi tanulmányozás, iratváltás, vélemények adása, akadályok legyőzése és újra teremtése, röviden mondva, hosszú vajadás után, úgy látszik, mégis megszületett az új katonai büntetőtörvény. Nemcsak Ausztria és Magyarország népei sóhajtának megkönnyebült szívből, hanem maguk a katonai körök is örömmel üdvözlölnék az új törvény életbelépését. Végre a mi eddigi katonai büntetőtörvényünk oda fog kerülni, ahova már régészen kellett volna elhelyezni: — a történelmi ritkaságok muzeumába. Hogy rossz volt, azt a laikus is tudta, de alig volt neki fogalma arról, milyen rossz volt. Rajzoljuk csak meg egy katonai pörnek az eddigi törvény szerinti szabályos lefolyását. Egy szegény katona azon vád alatt, hogy pajtásától néhány fillért ellopt, a haditörvényszék elé kerül. A vizsgálatot a hadbíró vezeti. Ő hallgatja ki a vádlottat, a tanukat, bizonyítékokat keres, a terhelt és a mentő okokat bírálja és ha elkészült munkájával, összehívja a törvényszéket, amely egy közkatona, egy tizedesből, egy szakaszvezetőből, egy őrmesterből, egy hadnagyból, egy főhadnagyból és egy századosból áll. A hadbíró a vádlott jelenlétében az összeült haditörvényszék előtt felolvassa a vádat és a vádlottnak valamint a tanuknak nyilatkozatait. A vádlott halgat. Senki sem intéz kérdést hozzá és felszólítás nélkül neki nem szabad beszélnie. Ha a felolvasás megtörtént, akkor a vádlott mehet: „Kehrt Euch! Marsch!” A hadbíró megkölja a haditörvényszék előtt az általa már formulázott ítéletet és felkéri a tagokat a szavazásra. A szavazás alulról kezdődik, tudniillik ebben az esetben a közkatona adja először votumát, akkor következik

a tizedes, az őrmester stb. és végre a százados, mint a haditörvényszék elnöke. A meghozott ítéletet felolvassák a vádlottnak és ezzel a procedurának vége van.

Nem kell tovább kifejtünk, hogy a katonai törvényszéknek a fentiekben körülírt eljárása a modern jogéletnek hallatlan kuriozuma. A hadbíró egy- és ugyanazon ügyben mint vizsgálóbíró, mint védő, mint ügyész és mint ítélő fórum egyaránt működik, a törvényszék többi tagjai, akik sem a vádlott személyes védekezését, sem a tanuk személyes nyilatkozatait, hanem csak egy csomó irat felolvasását hallották, csak staffaget képeznek. Írtózatosan nagy a felelősség, melyet az eljárás a hadbíró személyére hárít; éppoly írtózatosan, mint a közömbösség, melyet a haditörvényszék tagjai a vádlott pajtással szemben tanusítottak.

Eddig még nem tudjuk, hogy az új katonai büntetőtörvény részleteiben mily újításokat tartalmaz. De tudjuk azt, hogy a mi jogéletünknek a legkiválóbb szakemberei működtek közre, létrehozatalában és azért bizunk abban, hogy a modern feltételeknek meg fog felelni. Mindenestre a szóbeli eljárás alapján épült fel, a vádlott védelmi és felelősségi jogát óvja és a tárgyalások nyilvánosságát legalább bizonyos határig biztosítja. Nem tagadható, hogy különösen a tárgyalások nyilvánossága, tekintettel a katonai élet-sajátságos viszonyaira, többféle nehézségre ütközik. Vannak olyanok, akik ily nyilvánosság mellett a hadsereg fegyelmének, a katonai szellemnek megkárosításától félnek. De miért? Nem beszélünk Franciaországról. A köztársaság katonai berendezési talán kevésbé alkalmas arra, hogy azokat a mi viszonyainkkal összehasonlítsuk, de Németországban a korlátozott nyilvános eljárás évek óta akadály nélkül működik s ami ott, a par excellence

katonai államban bevált, azt nálunk is nyugodt lelkiismerettel rendszeresíthetjük. Nagyon kívánatos volna a haditörvényszéket jövőben a katonai kihágásokban és kisebb vétségekben való bíráskodástól mentesíteni, vagyis az utóbbiaknak megtorlását a csapatokra hárítani. Célszerűnek tartanánk ez okból az ezredek kebelében „fegyelmi bizottságokat” alakítani, melyek az ezred-parancsnok elnökelete alatt működnek. A haditörvényszéknek akkor csak a nehezebb esetekkel, a tulajdonképpeni büntettekkel volna dolga, miért is abba a helyzetbe jutna, hogy hivatását minden túlterhelés nélkül alaposan és komolyan végezzé. Bizonyos kihágások ellenben, így például az alárendeltnek kisebbmértvű bántalmazásai is, kizárólag a haditörvényszék előtt volnának tárgyalandók. Jól tudjuk, hogy a mérvadó katonai körök e tekintetben eddig is kötelességük szerint komolyan és erélyesen léptek fel; tudjuk azt is, hogy éppen a mi hadseregünkben a legénységgel való bánásmód általában véve panaszra nem ad okot. De minden egyes ily eset, ha kivételesen mégis megtörténik, jogosan felláztatja vérünket és példás megtorlást követel. Történjék az oktatás okos szavakkal, komoly intésekkel, ha szükséges, szabályszerű, szigorú büntetéssel is, de mindenekelőtt példaadással. Aki az eszközökkel nem tud boldogulni, az ne is legyen katonai főbőbvaló. Az hivatására nem alkalmas.

Az új katonai büntetőtörvénynek a legkiválóbb segédeszköze amugy is a legénységnek célszerű oktatása lesz. Persze ne csak oktatója legyen a katonatiszt legénységének, hanem nevelője is. E téren még nagy, hálás feladat vár reá.

A népiskola feladatának megfelel, ha a gyerekeket oktatja, de ki neveli fel a serdülő ifjúságot?

REGÉNY

SZEGÉNY EMBEREK.

(Foma Gorgyjejev).

Irtá: GORKIJ MAXIM.

(30)

— Hadd el — mondta elgyötörve s elfordult Majakintól.

— Meg kell nőszülnöd — mondta az öreg izgatott hangon.

— Az Isten szerelméért, ne beszélj — mondta Foma tompán.

Majakin ránézett Fomára s hallgatott. Foma arca megnyult, elhalványult s tégra nyitott szemében keserű csalódás látszott. Az utól jobbra s balra mezők voltak, melyeket a tél rongyai takartak. A szán talpa alól még mindig feekendezett a víz s piszkos hó ömlett végig a lovak lábain.

— Milyen ostoba az ember, mikor fiatal! — mondta Majakin halkan. Foma rá sem nézett. — Egy fatörzs van előtte s orrmánynak nézi... önmagát ijeszti.

— Mondja csak világosan, — mondta Foma sötétén.

— Mit mondjak? A dolog egyszerű: a lány olyan, mint a tejfő, az asszony csak tej. Az asszony közel esik, a lány messze... menj hát csak Zsófihoz, s mond meg neki világosan... a dolog így és így áll... Ostoba! Ha bűnös, könnyebben elérheted... Hát miért haragszol?

— Ezt nem érte — mondta Foma halkan.

— Mit nem érte? En mindent érte.

— A szívet... az embernek szíve is van.

Majakin hunyorgatott s így szólt:

— Elment az eszed.

Hatodik fejezet.

Foma bosszúállásra ingerlő haraggal érkezett meg a városba. Csak úgy lángolt benne a szenvedélyes végy, hogy megsértse Medinszkáját. Zsebregdült kézzel, dühösen járt föl s alá szobáiban, összeráncolta a szemöldökét s kifeszítette a mellét. Lábával verdeste a padlót, mintha haragját kovácsolta volna.

— Aljas... úgy öltözött ki, mint egy angyal!

Pelagéja jutott eszébe s kárörvendően sutogta:

— Az bukott asszony és mégis jobb... Ez hízelt... Az mindjárt odaadta testét, lelkét... És ennek bizonyosan olyan a szíve is, mint a keble. Fehér és hideg.

Olykor egy kis reménységű csillant föl lelkében:

— Talán nem is igaz az egész.

De aztán eszébe jutottak Majakin haragos és erélyes szavai s ez a reménység is szertefoszlott. Még szorosabban harapta össze fogait s még jobban kidulcsiztatta a mellét. Haragos gondolatok ugr nyilaltak a szívébe, mint a szálkák s valósággal megszurkálták a szívet.

Majakin közelebb hozta Fomát Medinszkájához avval, hogy gyalázatáról beszélt. Foma megértette ezt. A tavaszi üzletek néhány napra elfoglalták a fiatalembert s ez idő alatt Foma lecsillapodott. Az a gondolat, hogy elérheti ezt az asszonyt, míg növelte vonzóerejét. Szinte észrevétlenül értette meg ezt s hirtelen elhatározta, hogy elmegy Pavlovna Zsófiához, megmondja neki egyszerűen és világosan, hogy mit akar tőle. És evvel véget Valami örömet is érzett, mikor ezt elhatározta s nyugodtan ment Medinszkájához s azt utána arról gondolkodott, hogy miképpen fogja neki megmondani azt, amit akar.

Medinszkája eselédjei már jól ismerték s

mikor Foma azt kérdezte, hogy a nagyságos asszony itthon van e, a szobalány kinyitotta a szalonajtót s így szólt.

— Tessék a szalonba! A nagyságos asszony egyedül van.

Egy kissé megijedt, de mikor csinos külsejét, barna arcát, fekete, finom szakállát s sötét szemét megpillantotta a tükörben, biztos lépésekkel ment végig a szobán.

Halk, csodálatos hangok hatottak hozzá. Mintha szomorúan, halkan nevetek volna s mintha panaszkodtak volna könyörögve, hogy hallgassák meg őket, de egyszersmind érezte, hogy nem fog rájuk figyelni senki... Foma nem szerette a zenét — mindig elszomorodott, ha zenét hallott. Ha a vendéglőben a kintorna valami szomorú dallamot játszott, szomorú érzések töltötték meg keblét s gyakran kérte, hogy hallgattassák el, vagy elment, mert érezte, hogy ezt a szó nélküli beszédet, mely telve van könnyekkel és panasszal, nem tudja meghallgatni. Most önkéntelenül is megállt a szalonajtóban.

Az ajtó hoszu szálakon fűzött gyöngyök takarták, úgy hogy egész fantasztikus növény mintát alkottak. Ezek a gyöngyös szálak halkan lóbálóztak a levegőben s mintha megtöltötték volna a szobát szép virágok árnyékával. Az átlátszó függöny nem takarta el Foma szeméi elől a szoba belsejét. Medinszkája a pamlagon ült s mandolinját pengette. A nagy japáni ernyő, mely a falhoz volt erősítve, árnyékot vetett a sötét ruhába öltözött fiatal asszonyra. A magas bronzlámpa rózsaszínű ernyője végigöntötte ragyogó fény-sugarakkal. A finom húrok lágy hangjai szomorúan rezegtek a szűk szobában, mely illatos, lágy félhomályba volt burkolva. Az asszony most ölébe ejtette mandolinját s mintha mereven figyelne valamire, miközben ujjaival mégegyszer megzendítette a hurokat, Foma sóhajtott.

(Folytatása következik.)

Amióta a német „Schulmeister“ először győzte a régi hagyományos osztrák hadseregünket, azóta már tulsokat beszéltek az iskolák befolyásáról a katonai intézményre. A prédikációban pedig mindig sok volt a frázis és kevés az igazság. Már a német „Schulmeister“ maga is csak frázis, mert az 1866. évi hadjáratban a fegyverzeti és taktikai különbségeken kívül inkább a porosz hadsereg vezérkarának magasabb foku kiképzése járult hozzá akkori ellenségünk sikereihez, mint a porosz közkatona műveltségi nivója. Tényleg az iskola — értjük a népiskolákat — hivatva van ugyan tudnivalóinkat szaporítani, de nem képes arra, hogy gyerekekből férfiakat neveljen. Ha a fiatal atyafi annak idején földjétől vagy műkelyétől elbucszuk és a katonasághoz bevonul, akkor egész tudománya, melyet magával visz, nem ér sokat: irni tud, olvasni is, többé-kevésbé számolni is, de magamagán uralkodni, ura lenni testének, szellemének, akaratának, azt nem tudja és csak a katonaságnál tanulja meg. Egyszóval, a bevonuló ifju „rekruta“ nemcsak a katonai ténen, hanem minden más tekintetben is. Most kell csak részeseülnie abban az oktatásban, melynek folyamán katonává válik, de egyszerűen az ujoncból önálló, gondolkodó, céltudatos cselekvő férfi is lesz. A nép legnagyobb része, a tulnyomó tömeg, valósággal kétszer ül az iskolapadon: gyermekkorában, mikor az egyszerűet magolja be és később, mikor már az egyenruhát viseli és fegyelmet tanul. Az utóbbi iskola mindenesetre még fontosabb az előbbinél. Ez nemcsak nálunk van így, hanem Angolországban kívül minden más nagy európai államban egyaránt. Angolország kivétel, mert az ifjuságot ott már kezdettől fogva főleg az életharcra készítik elő, vagyis inkább a gyakorlati, mint az elméleti oktatásra fektetnek súlyt.

A katonai szolgálat tehát máshol, nálunk is, a tulajdonképpeni népoktatásnak a természetes folytatása, vagy legalább kellene, hogy az legyen. A kiképzett katoná, ha megválik a hadsereg kötelékéből, egyszerűs mind az életharcra kiképzett férfi is legyen. Katonai intézményünknek minden berendezését tehát abból a tekintetből is kell megítelnünk, vajjon képesek-e azok a szűkebb katonai feladatokon kívül még ezen magasabb hivatásának is szolgálni?

Minden oktatásnak a legfontosabb eszköze a nyelv. Ez természetes, mert minden oktatás eredménye első sorban attól függ, hogy a megtanítandó értse meg jól az oktatást. Nálunk már ez az első természetes feltétel is kivételesen rendkívüli nehézségekbe ütközik. Nemcsak két állam áll nálunk egymással szemben, önálló rendelkezési jogával, hanem a két állam között a közös hadsereg még ugyszólván egy harmadik államot képez, mely nem tágit, mert nem is tágitathat a *Dienstsprache des k. u. k. Heeres* alatt ismert követelésétől. A közös hadseregben a német, a cseh, a román, a lengyel stb. nemzetiségű osztrák és azonkívül a magyar katoná is szolgál. Az oktatási nyelv persze, hogy az oktatásnak eredménye is legyen, az illető nemzetiség vagy nemzet nyelve, míg szolgálati nyelv gyanánt, de egyszerűs mind közvetítő idiomának is, a német nyelvet használtatik. A m. kir. honvédségbe is a magyarjku katonán kívül a német-, tót- vagy románnyelvű magyar fiu soroztatik be. A szolgálati nyelv a magyar, az oktatás nyelve itt is gyakorlati szempontból a nemzetiségi. Belátható, hogy ily körülményekkel összeegyeztetni rendkívüli nehéz, a félreértések, a tulkapások itt is, ott is napirenden vannak. *De hangsúlyoznunk kell, hogy mégis nagy különbség van a Dienstsprache des k. u. k. Heeres és a magyar állam hivatalos nyelve között.* A közös hadsereg hivatalos nyelve csak segédesszöveg, mert Osztrákországnak nincs államnyelve. Nálunk pedig van és jogosan követeljük, hogy minden magyar állampolgár az állam nyelvét is bírja. Ha ez a cél eddig még nincsen elérve, abból csak az következik, hogy e té-

ren még sok teendő van előttünk. A közös hadseregben tehát a nemzetiségi nyelven való oktatás a szabály, nálunk pedig a kivétel. Honvédségünk továbbra is parkodni fog ugyan nem magyar anyanyelvű katonáit anyanyelvükön oktatásban részesíteni, de mindmellelt egész erővel törekedni fog, hogy azok az állam hivatalos nyelvét is elsajátítsák, azt szeretni is tanulják és otthon terjeszszék. Csak ha így cselekszik, fog minél hamarább elérkezni az az idő, amikor a magyar honvédség ujoncai másnyelvű oktatásra nem szorulnak, csak a magyarra.

Ugy mint minden más hadsereg, honvédségünk is iskola, melyben a még érletlen fiu igazi férfivá válik. de honvédségünknek még az a speciális feladata is van, hogy magyarosan gondolkodó, magyarul beszélő, gyerekeiket magyarokká nevelő férfikkal szolgáljon a hazának.

KÜLFÖLD

Az orosz-bolgár titkos szerződés. A bolgár kormányhoz közelálló lapok egyike közzétetszi az Oroszország és Bulgária közt legutóbb létrejött titkos szerződést. E szerződés szerint Bulgária kötelezi magát:

1. Várna vagy Furgasz melletti megfelelő területet átengedni, hol az orosz tengerészet a Fekete-tengeren járó hajóraj számára szenteltelep fog létesíteni. Az orosz haditengerészet később fogja meghatározni a terület nagyságát, valamint a legénység és hajók számát, melyek ott állomásozni fognak.
2. A fejedelemség Oroszországgal katonai egyezményt fog kötni, melynek feltételeit később állapítják meg.

3. A fejedelemség kormánya kijelenti, hogy hasonló egyezményt más állammal kötni nem fog.

4. A fejedelemség kormánya kötelezi magát a macedon-komité igazgatásait bolgár területen elnyomni és rablóbandák betörését megakadályozni.

5. A bolgár kormány oda fog hatni, hogy a konstantinápolyi exarchátus, valamint a macedonai bolgár püspökség tekintélye emeltessek.

Oroszország kötelezettséget vállal:

1. A schisma megszüntetését előmozdítani.

2. Oda fog hatni, hogy a turnovi patriárchátus, melynek hatáskörébe a bolgár területen lévő valamennyi püspökséget utana, elismertessék.

3. Azon lesz, hogy az ocbridai érsekség újból létesíttessék, melynek jennhatósága alá fognak tartozni:
 - a) mindama püspökségek, melyek ezen érsekség fennállása idején léteztek;
 - b) mindama püspökségek, melyek különböző időben az ipeki patriárkának voltak alárendelve. Ebből kizártnak mindama püspökségek, melyek ez idő szerint a többi szomszédos keresztény államoknak vannak alárendelve. Az ocbridai érsekség alá tartozó püspökségek élére szláv püspökök neveztettenek ki.

4. Oroszország elő fogja mozdítani, hogy a fejedelemség királysággá emeltessek.

A franciaországi kulturharc.

Budapest, július 27.

A francia klerikálisok ma is nagy tüntetéseket rendeztek Páris utáin. A tanítási szabadság védelmének ürügye alatt az egész vonalon mozgósítják hiveiket a gyűlölt kormány ellen, amely pedig nem akar egyebet a kongregációs törvény erőlyes végrehajtásánál, mint biztosítani az állami felügyeletet minden iskolában. A kormánynak kétségteülni nem lehet kellemes az ultramontán igazgatók hadjárata, amely már *Loubet* elnök személyét sem kiméli, de az is kétségtelen, hogy a mai helyzetben, ha tekintélyét meg akarja óvni, yem szabad engednie. A párisi klerikális tüntetés egyébként ma formális utcai harcra fajult. A szocialisták meg az ultramontán lázítókat ellen fordultak és Páris legelőnkebb terein véres verekedésre került a dolog szocialisták és klerikálisok között, úgy hogy az apácák védőit a rendőrségnek kellett megoltalmazni.

Páris, július 27.

Az Athene-utóban tegnap este Jules *Lemaitre* elnöklésével a francia hazafias liga által rendezett gyűlés volt, melynek napirendjén a tanítási szabadság állt. A gyűlésen jelen volt *Coppée*, több nacionalista képviselő és községtanácsos és számos nő. *Coppée* és *Lemaitre* beszédeket mondtak, amelyekben a tanítóapácák kintatásának politikáját elítélték és törvénytelennek mondtatták. (Felkiáltások: Eljen a szabadság!) A gyűlés helyisége előtt is tüntetések voltak, de a rendőrség széleskörű óvintézkedéseket tett és csakhamar szétszlatolt néhány csoportot, melyek azt kiáltották: Eljen a szabadság! E közben több embert letartóztattak, közülük egy papot is. A nacionalista tüntetések több ellentüntetést vontak maguk után, mi-

közben a nacionalistákat szidalmazták és a Marsellaiset énekelték. Késő estig nem történt komolyabb incidens.

Páris, július 27.

Délután öt órakor több hölgy, köztük *Rellic* báróné és *Pionné*, akiket két nő a népből kísért, beboesátást kért a belügyminisztériumba, hogy átnyujtsa az anyák kérvényét. A *bifas* azonban visszautasította őket és lejajánlotta, hogy a kérvényt átadja. *Rellic* báróné ezt megköszönte, de kijelentette, hogy újból el fog jönni. A hölgyek az egybegyűltekv óvációi közt visszavonultak. A kocsiforgalom sem a Place de la Concordeon, sem a Champs Elyséen egy pillanatra sem szakadt meg. A sétálóknak, mint rendszeren, nagy számban voltak ott.

Páris, július 27.

Este hat óra tájt néhány száz katolikus közt, akiknek élén egy képviselő volt, és szocialista csoportok közt a Champs Elyséen dulakodás volt, amely alkalommal több ember megsérült. A rendőrség szétszórta a tüntetőket. A tüntetés nem tartott tovább egy negyedóránál. Az utolsó csoportok lassanként elbágytak a Place de la Concordeot.

Páris, július 27.

Á keresztény francia nők tüntetése alkalmából, mely ma délután volt a Place de la Concordeon, erős gyalogos- és lovasrendőrszatyok tartották megszállva a Place de la Concordeot és a Champs Elyséet. Katolikusok és szocialisták közt kölcsönös szidalmazások fordultak elő. A rendőrség szétszlatlta a csoportosulásokat, a nélkül, hogy komolyabb incidens fordult volna elő.

Páris, július 27.

Délután 4 órakor a Place de la Concorde képe változatlan. A tüntetés jellege általában nyugodt. A tüntetők meglegszének avval, hogy kiáltoznak, egyébként a tömeg nevet és mulat. A rendőrség igyekszik a két tábort elkülöníteni és a katolikusokat, különösen számos papot, akik a téren megjelentek, megoltalmazni. Az Avenue Champs Elyséen kisebb verekedés volt. Több letartóztatás történt.

Páris, július 27.

Mialatt a szocialisták a Place de Concordeon tartózkodtak, a katolikusok a Champs Elyséet szállták meg. A két tábor el van különítve. Ennek dacára összeütközések voltak, amelynél több letartóztatás történt. Háromnegyed öt órakor egy meglehetősen nagy csoport ellentüntetést, szocialistadalokat énekelve és a papságot szidalmazva, az Avenue Gabrielre vonult, ahol verekedés volt. A tömeg botokkal ütötte egymást. Két vagy három fiatalember sérüléseket szenvedett. A tüntetők ezután az Union Artistique épületéhez vonultak, amelyet kövekkel, homokkal és sárral dobáltak. A rendőrség kitisztotta az Avenuet és néhány embert letartóztatott. A Rue Royalban is verekedés volt. Itt szocialisták tüntettek, amennyiben a csoport élén egy papkalapot vittek és szidalmazták a papságot. Egy lovas-rendőrszaty szétszlatlta a csoportot.

Páris, július 27.

Vagy 200 fiatalembernek, akik a Rue Montmartrebe jutni és ott tüntetni akartak, sikerült a rendőrség sorfalát áttörnie, de ott a rendőrség szétszortta őket. Különbön semmi említésreméltó incidens nem történt. Ejjétkor mindenütt nyugalom honolt.

Lille, július 27.

A hazafias liga által rendezett ülés után verekedés volt, amelynél több ember megsebesült. Számos letartóztatás történt.

Lyon, július 27.

Jules *Roche* egy gyűlésen előadást tartott az egyesületi törvény ellen. A gyűlés helyiségének bejáratánál verekedések voltak, miközben több embert letartóztattak.

HIREK

Budapest, július 27.

— BUDAPESTI NAPLO. Július 31-én új előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetés ezen a napon lejár, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldessük tovább.

— Személyi hírek. *Ludvig* Gyula főrendiházi tag a magyar királyi államvasutak elnökgazgatója augusztus hó elsején megkezdí szabadságát. Ez idő alatt az igazgatói teendőket *Schöber* helyettes igazgató végzi. — *Ráh* Péter udvari tanácsos, a kassa-oderbergi vasutak vezérigazgatója augusztus hó elsején megkezdí szabadságát és virágvölgyi birtokára utazik.

— Lovag Lederer Sándor, az Adria magyar királyi tengerhajózási társaság elnöke szabadságát megkezdte és Ischbe utazott.

— Az udvar Ischben. Ischből táviratozzák: Gizella bajor hercegné ma este ideérkezett; a pálya-udvaron a király, Mária Valéria főhercegnő és György herceg fogadták és szívesen üdvözölték. Délután a család ebédre résztvett Mária Terézia és Mária württembergi hercegnő és Róbert és Ulrich württembergi hercegek.

— A görög királyné balesete. Az orosz távirati ügynökség jelenti: annak a vonatnak három kocsija, amelyen a görög királyné Pétervárra utazott, Granica mellett kisiklott egy meg nem erősített váltó következtében. Senki sem sérült meg.

— A román király Ischben. Károly román király ischli látogatásának az idén jóval nagyobb politikai fontosságot tulajdonítanak, mint más években; ez igazolón látszik az a tény, hogy a király a szokottnál nagyobb kísérettel megy el Ischbe és hogy ez utóbán Sturda miniszterelnök is elkíséri. A király augusztus 1-én reggel érkezik Budapestre és folytatja útját Bécsbe, hol az Imperial szállóban másnap reggel fog maradni. Bécsben fogadja gróf Goluchowski külügyminisztert és Koerber osztrák miniszterelnököt. Augusztus 2-án a királyunk által rendelkezésre bocsátott külön vonaton utazik Ischbe, hol három napig marad és az Erzsébet szállóban fog lakni, mivel az udvari kastély tervei sokkal szűkebbek, sem hogy a királyt kényelmesen befogadhassák. Erzsébet román királyné most nem kíséri el férjét Ischbe, mert még most is gyengélkedik.

— A honfoglalók emlékoszlopa. Zilahról táviratozzák: A Wesselényi-szoborral egyidejűleg szeptember havában leleplezik itt a honfoglalóskor Erdélyben járt vezérek emlékoszlopát is. Az emlékmű hatalmas oszlopból áll, melynek tetején turulmadár van. Az emlékoszlop szintén Fadrusz János műve.

— Bukaresti követünk kitüntetés. Pallavicini ögróftól, monarkiként bukaresti követét Károly király a román korona-rend adományozásával tüntette ki. Román politikai körökben a kitüntetés összekötésébe hozzák azon mindinkább elterjedt hírrel, hogy Pallavicini ögróf legközelebb megvált bukaresti állásától és báró Aerenthal helyébe pétervári nagykövetté fog kinevezetni. Ezt abból is következtetik, hogy a király csak a tavasszal adományozta az ögrófnak a román oszilagrendet. Bukaresti képviselőnkbenegybéként legutóbb is történt változás, amennyiben gróf Zichy Rubido katonai attaché hasonló minőségben Madrába helyezték át, míg az ottani attaché, báró Nikolics századost Bukarestbe neveztek ki.

— Anna-buosa. Budán, a Felső Vizivárosban Szent Anna-napjának évfordulója alkalmából ma tartották meg a bucsut, amely mindenféle vidám hangulatot kellett az egész városrészen.

A Szent Annáról nevezett léplébania-templomban egész nap annyi volt a közönség, hogy mozogni is alig lehetett. A templomban kora reggeltől egész délig tartottak miséket, míg az ünnepélyes nagymisé délelőtt 10 órakor celebrálta a templom plébános nagy és fényes papi segédlettel, a virágokkal pompásan ékesített főoltárnál. Az ünnepi istentisztelet alatt a kóruson a zene és énekar Eiszvogel Ferenc karnagy vezetésével nagy misét adott elő; betétül Jámber Ilona, a budai szinkor primadonnája a karnagy Ave Máriáját énekelte el. Az ünnepi istentisztelet után és délután szent beszédeket mondtak, majd a délutáni szent beszéd után zenés-hírnéval tejeződték be az ájtatosok. A templomból a közönség legnagyobb része a Bombaterén felállított sátrak köré tartott, ahol ugyancsak volt vásárolni való. A gyermekeseknek is akadt mulatsága elég; ók a mutatványos bódékat meg a léghintákat keresték fel.

— Vásárhelyi Pál mérnök szobra. Az Al-Duna és Vaskapu, valamint a Tisza folyamszabályozásának tervezésében Vásárhelyi Pál mérnöknek volt a legnagyobb érdeme. Ő készítette a lángészre valló terveket s ezért őt a nagy gróf Székelyi István a leghűbb munkatársának nevezte s feltétlenül megbízott minden műszaki javaslatában. Nemrégiben mozgalmat indított a Magyar mérnök- és építészegyesület az iránt, hogy Vásárhelyi Pálnak szobrot emeljenek. Hogy ezt az eszmét keresztülvihessék, megkérték a belügyminisztert, engedje meg, hogy a szobor költségeire ország-szerke gyűjtést indíthassanak. A belügyminiszter, a ma érkezett leiratában tudatja, hogy erre az engedélyt megadja.

— Tanítók tanfolyama. Az állami népiszkolai tanítók négy heti továbbképző tanfolyama a mai nappal ért véget. A bejező ünnepélyen dr. torjai Sztan-csek kir. segédtanfőgyelől elnököt és lelkes szavakkal bucsuzott a néptanítótól. A tanárikar egyenként is szívesen bucsut vett a tanfolyam halgatóitól.

— Német dalosünnep. Grában ma délután gyönyörű idő mellett megtartották a dalárok díszmenetét, amelyen vagy 12.000 ember vett részt. A közönség lelkesen üdvözölte a dalárokat. A menetben számos gyönyörű díszkocsi és stájer csoportkocsi

volt. A lakoma és a népünnep a dalárok és a közönség tömeges részvétele mellett fényesen folyt le.

— Gelléri Mór tanulmányútja. Gelléri Mór kir. tanácsos az Országos Iparegyesület igazgatója a Svábjában és Németországban tett tanulmányútjáról, ma visszaérkezett a fővárosba. A munkanélküliség által okozott bajok orvoslásának módjaira vonatkozólag szerzett tapasztalatait részletes jelentés kaposán be fogja terjeszteni a kereskedelmi miniszternek.

— A Kossuth-ünnepről. Azzal az ünneppel kapcsolatban, amelyet az országos függetlenségi párt és a függetlenségi párti polgárok Kossuth Lajos születésének százéves fordulóján rendeznek, egy a külföldi, mint a belső sajtóban bizonyos hangok merültek fel, amelyek alkalmasak arra, hogy félreértéseket támaszssanak. Erre való tekintettel közöljük egy függetlenségi politikusknak a külsőben álló Kossuth-ünnepre vonatkozó véleményét az alábbiakban:

Különös, hogy még mindig tartja magát az a felfogás, hogy a Kossuth-kultusz illojális vagy forradalmi veletléásokat tartalmaz. Még itt az országban is sokan vannak, nem is jelentéktelen tényezők, akik azt hiszik, hogy a koronát és a fennálló jogrendet a Kossuth-kultusz ellen meg kell védelmeznünk. Hogy ez mennyire gyökeres tévedés és létrécsés az a külön abból is, hogy az országos függetlenségi és 48-as párt, amely természetesen: erileg előjár a Kossuth-kultusz ientartásában és terjesztésében s amely az összes függetlenségi párti polgároknak irányadó legfelsőbb politikai foruma: egy parlamentáris és lojális párt, melynek nyílt programja van s annak megvalósítását kizárólag alkotmányos eszközökkel akarja. Képviselőtagjai megjelennek a király előtt, asztalához meghívhatnak s a szenvédeleik legerősebb hullámzásai közepett sem fordul elő az ő részéről az illojális oyan tüntetés a minő az osztrák Reichsrathban és Bécsben napirenden van. A Kossuth-kultusza ma a függetlenségi politikuskor körében is csupán a hazafis és kötelezősszerű kegyeletnek dolga s ha irányadó és legelső helyen ezen kellő distinkciókról alapos felvilágosítással bírnának: egészen egyszerűen és természetes dolog volna ha azon immár seholsem ittközönnek meg. Teljesen megmagyarázhatlan rejtély az, hogy egy ilyen jellegű Kossuth-ünnep az összes tényezőket részt nem vehetnek. Ilyormán megfoghatatlan az, hogy épp a lojális őrei tulajdonítanak a Kossuth-kultusznak oyan veletléásokat és irányzatot, amelyek a függetlenségi párt jelenlegi politikájától teljesen távol állanak, s az ugynevezett Kossuth-kultusszal sincsenek semmiféle összefüggésben.

— Az Országos Nemzeti Szövetség vasárnap délelőtt tartotta a közgyűlést. Balás Arpád kir. tanácsos elnöktele alatt. Az elnök lendületes megnyitója után előterjesztésre került a Szövetség működéséről szóló évi jelentés.

Ennek során sajnálatlall állapítja meg az elnök, hogy nálunk a társadalmi utat való megodásra váró közügyek iránt általában véve nagyrészen megfoghatatlan, néha lesújtó, bizonyos esetekben pedig csaknem bűnös közönyösség, nembánomság uralkodik. Aránylag csak csekély azoknak a száma, akik buzgókn vesznek részt a közérdeklő s főleg nemzeties jellegű ügyekben. El nem vitatható, hogy nemzeti életünkben ez a tünet mindenfelé látható s kétségtelesen, hogy ez elen minden rendelkezésre álló eszközlel egyenesen kell küzdeni. Ez a nemes küzdelem az Országos Nemzeti Szövetség egyik legmagasabb feladata.

A szövetség buzgólkodásának az eredménye, hogy az Amerikában élő magyaroknak diszlobogóit küld Magyarországra. Ez az ügy az egész haza ügye s benne részt is vesz az ország minden társadalmi rétege. A zászó átadása küldöttség útján, nagy ünnepek közből fog megtörténni.

A szövetségnek immár vidéken is vannak tekintélyes fiokjai, így Aradon (839 taggal), Brassón (201 tag), Kőrösmezőn (112 tag), Temesvárott (456 tag), Zentán (132 tag), Nyiregyháza (144 tag) stb.

Azzal végzi a jelentés, hogy a Szövetség ügyeinek az előbbrevitelével a nemzeti életünknek teszünk hasznos szolgálókat.

A közgyűlés helyeslöleg vette tudomásul a jelentést s aztán az alapszabályok módosításának megtörtéttével, újból megválasztották a szövetség-tanács és igazgatóság eddigi tagjait, akiknek sorában ott vannak: Vaszary Kotos hercegprímás, Esterházy Miklós herceg, Babics Zsigmond püspök, gróf Dessowvitz Aurél, dr. Chorin Ferenc, Jókai Mór, Rákosi Jenő, gróf Mailáth József, Márkus József főpolgármester, Halmos János polgármester stb.

Végül az indítványokat tárgyalták. Ezek közé tartozik az, hogy Szent István napját nemzeti irányban ünnepeljék meg és az, hogy a Szövetekezt közgyűlése alkütségesnek tartja a Magyar Történelmi Színház megalakítását, amelyben nem a dráma szabályai szerint alkotott színműveket adnának elő, hanem az egymásután következő történelmi eseményeket mutatják be, tudományos kutatásokon alapuló jelenetekben.

— Ingyenkényér-egyesület. Budapesti Ingyenkényér-egyesület címmel új jöteknő intézmény alakult. A célja az, hogy s zükülködők közt ingyenesen oszson ki kényeret. Az egyesület átveszi a magyarországi színboikus nagypályó kebelében eddig működött Ingyenkényér-bizottság pénzkészletét és egyéb vagyonát s ezt, valamint az egyébként beírólyó összeget a kényerosztás céljára használja fel. Az egyesület tagjai évente 5 korona díjat fizetnek. Az egyesület

Neuschloss Marcell kir. tanácsost választotta meg elnökke. Az alapszabályokat most terjesztették be a főváros hatóságához, a kormányhatóság jóváhagyás készkölésére végett.

— Véres kardpárba. Szabadkáról táviratozzák: Ma reggel 8 órakor véres kimeneteli kardpárba folyt le a honvédkaszármában Vojnits Sándor országgyűlési képviselő és Jakobcsits Gyula gazdasági tanácsnok között. A párbaóra összeszóalkozás adott okot. Segédek voltak Vojnits Sándor részéről: Kyd Lajos huszárkapitány és Pukovits József országgyűlési képviselő, Jakobcsits részéről pedig dr. Vécsei Samu ügyvéd és dr. Horváth Gyula országgyűlési képviselő. A párba mindjárt az eső összeesapált véget ért, mert Jakobcsits oly sulyosan megszebesült, hogy a párbaorvosok, dr. Koszka Emil s dr. Váti Dezső alig győzték a vézést előállítani. Vojnits kardja ugyanis Jakobcsitsnak jobb fülét vágta keresztül végighasítva az alsó fejrész, az arc és az áll egy részét, sőt megvágta a felsőkart is. A sebesültet lakására szállították. Sebesülése igen sulyos, de nem életveszélyes. A segédek minden bekeítési kísérlete sikertelen maradt. Ez ügyben ügyverbiroság állapította meg a feltételeket, miután a segédek erre nézve megegyezni nem tudtak. E feltételek a lehető legszigorubbak voltak: Éles kard, szúrás megengedve, bandázs nélkül, a végki-mertülésig. A viaskodó felek egy izben már megverekedtek.

— A gyermekesbítók ellen. A szocialista párt ma délután 4 órakor nagy gyűlést tartott a Garay-terem, amelyen állást foglalt a rendőrség ellen, amiért, szerinte, futni engedi a leányesbítók ügyében a nagyállásu bűnösöket. A gyűlésen vagy nyolc-tízezer ember vett részt. Először Weltner Jakab beszélt és egyszer oyan hangon kritizálta a rendőrség eljárását, hogy Tóth Lajos kapitány a szó megvonásával fenyegette meg. Weltner azzal végezte beszédét, hogy a leányesbítók is a mai rendszer az oka és azt hiszi, hogy a sok bajon csak a jelen társadalom megváltoztatásával lehet segíteni. Az előnök Goldner Adolf dr. aztán figyelmeztette az egybegyűlt tömeget, hogy tüntésektől tartózkodják, amire a gyűlés elodagda a következő határozati javaslatot:

Tekintettel arra, hogy a hatóságok egyáltalán nem mutatnak hajlandóságot arra, hogy a legutóbbi napok botrányának hatalmas, nagyállásu hőseit kinyomozza; tekintettel továbbá arra, hogy a hatóságok épp ezen eljárása következtében a bűnösök a jövőben folytatólag fogják galád büntelleteiket; s tekintettel végül arra, hogy a tettesek esetleges megbüntetésén esetén sem fognak megszünni az e fajta bűnök, mert a romlottág nemcsak az egynekben, de a mai társadalmi rendszerben gyökeredzik:

mondja ki a népgyűlés hogy a rendőrség mñasztásának pótlására, eljárásának ellenőrzésére minden osztálytudatos munkás köteletségének tartsa a tettesek kinyomozására közben járn, de köteletségnek ismeri a népgyűlés minden tagja azt is, hogy a mostani társadalmi rendszer helyébe, mely az erkölcsi élet megmegtéyezésének egyik főokozója, a szocialdemokrata társadalmi rend telepítését siettetni fogja azzal, hogy a iennálló modern munkásszervezkedés tagja lesz, a pártot politikai küzdelmében támogatja.

A sok ezer főnyi munkásnép erre példás rendben szétoszlott.

Az újjászervezett szocialdemokrata-párt ma kétgyűlést is tartott a gyermekorvosok ellen. Délelőtt a Levente-utca 10. sz. ház udvarán s ott elhatározták, hogy dr. Vásonyi Vilmost, a kerület országgyűlési képviselőjét felszólítják, hogy azt elutssolni ne engedje. A délutáni ülésen, amelyet a Baross-utca 45. szám alatti vendéglő kerthelyiségében tartottak meg, a következő határozatot hozták: A gyűlés követeli, hogy a szegény munkás-szülők gyermekeinek megrogtól a legszigorubb büntetésben részesüljenek. Követeli továbbá a gyűlés, hogy a rendőrség ne legyen tekintettel se társadalmi állásra, se rangra, hanem a büntetést juttassa a legyűháza.

— Pusztító vihar. Londonból táviratozzák: Tegnap éjjel és ma reggel itt nagy vihar dühöngött, mely sok fát kiszakított és a koronázási ünnepekre készült díszeseket a város különböző részein elpusztította. A vihar ledöntötte a koronázás alkalmából emelt tribünöket, mely alkalommal számos áramon megsérült. — Aachenben a tegnapi vihar alatt több embert a lehulló téglák sulyosan megsértettek. A vihar sok fát szakított ki, ezek közt az 500 éves eilen-dorfi hársfát.

— Bendőri hírek. Takács Béla 22 éves pincér ma reggel 6 órakor a Szentkirályi-utca 21. szám alatti Kis Mátyás című kávéházban szíven lötte magát és rövid vergődés után meghalt. Tettének oka ismeretlen. — Az éjszaka a Baross-terem egy 20—24 év körüli fiatalember fölelőtte magát és meghalt. Irásokát nem találták nála, amiből személyazonosságát megállapíthatták volna. — Szedincsek János vendéglős Köztemelő-ut. 7. sz. lakását tolvajkulással felnyitották és 108 koronát őr aranyemelt ellopok. A tetteseket keresi a rendőrség. — Virág János 26 éves kocsiat az Erzsébet királyné-ut 67. szám lakása előtt megtámadták Fehérvári János 21 éves, Sára Miklós 33 éves és Simó Ernő 21 éves kocsiok. Virág és támadói között elkeseredett harc

kezdődött, aminek az lett a vége, hogy Virágot a fején súlyosan összeszurkálták. A mentők veszedelmesebbével a Rókus-kórházba vitték.

— **Cigányzene-hangverseny a Telefon Hírmondóban.** Ma este a Telefon Hírmondó mindazon előfőtői, kik az estét otthonukban töltik, kellemes szórakozásban részesülnek. Nyolc órától tizenegyre az Enke-kávéházban játszó cigánybanda zeneszámai közvetíti a Telefon Hírmondó; ezen zenéjétől azonban a külföldi tözszedárlatok felolvasásakor megszakítást szenved; valamint félizt órákor, amikor az est folyamán érkezett hírek és táviratok kerülnek felolvasásra.

Vadnay Károly.

1832—1902.

Budapest, július 27.

A régi írói gárda egyre ritkuló sorából megint kidőlt a szépirodalom egy előkelő, nagyszorgalmu munkása. **Vadnay Károly** vasárnap délelőtt féltizenöt órákor hosszu szenvedés után meghalt.

Közéletünk egy nagymunkásságu és tisztelőremlő alakja dőlt ki vele az élők sorából és nagyon sokáig őrösen fog állani helye azon a téren, ahol évtizedeken át annyi része volt szépirodalmunk ujjabbkori fejlesztésében, annyi érintkezése összes írónkkal, művészeinkkel, a közélet minden rétegével s ahol annyifejlődő tehetségnek nyitott utat. Az ötvenes évek elején lépett föl az irodalomban még egészen fiatalon, abban az időben tehát, midőn valódi lelkesedés kellett hozzá, hogy valaki az irodalmi berkek felé forduljon, amelyek legfeljebb csak koszorival kecségtettek. Szépirodalmi munkásságától elválaszthatatlan hosszuszerveztői pályája, mely a *Fővárosi Lapok* vezetésével jutott delelőjére. Huszonnyolc esztendőig szerkesztette ezt a lapot, amely az ő kezében a hatvanas és későbbi évek erős lüktetésű politikai életében a szépirodalom biztos réve lett és a szépirodalom ujjabb és ujjabb nemzedékei innen indultak tova duzzadt vitorlákkal. Akik őt közelebbről ismerték, tudták legjobban, hogy a szépirodalom szolgálatában mennyire jól érezte magát s több felszólításra sem hagyta oda kis hajóját. Csak az életkor terhe bírhatta rá, hogy megszokott független munkakörétől megváljon és a kormány felkérésére elvállalta a hivatalos lap szerkesztését. Még ebben a lapban is találkozunk fényes tollával és egyes ünnepi megemlékezésekben, vagy államférfiakról megjelent beszúttókban mindig fel lehetett ismerni magyaros és választékos stíljét. E mellett szépirodalmi tollát sem pihentette és a magyar közönség, bár változott ízlése, mégis szeretettel fogadta a veterán író elbeszéléseit és nagyérdéki egyéb dolgozatait nagy időnk nagy embereiről.

Az ujjabb kor irodalomtörténetében soha nem muld emléket biztosított magának **Vadnay Károly** és műveit még sokáig fogják olvasni azok, akik a szépirodalomban a finom érzés és az erkölcsi tisztaság érvényesülését magasra tartják.

A hetvenes évekig urgat veszedelmes gyomor-bántalma kínozta évek óta, amelyhez utóbb szívbaj járnt. Ez a betegség a hét elején ágyba döntötte s pénteken oly válságosra fordult, hogy kezelőorvosa, Wein Manó lemondott minden reményről. Szombat óta a beteg eszméletlenül feküdt ágyában és már hozzátartozói sem ismerték föl. Vasárnap délelőtt tizenegy órákor szívzélhűdés csendesen kioltotta harmonikus életét. Halottas ágyánál zokogott fia, **Vadnay Tibor**, leánya, **Herczegh Imréné**, veje, **Herczegh Imre** és régi, hűséges munkatársa, **Földy Géza**. Elhunytáról nyomban értesítették a belügyminisztériumot, ahol holnap érkezik le az elhunyt temetése iránt, mely államköltségen történik. A halál hírére az Akadémián és a Kisfaludy-Társaság kebelében, amelyeknek az elhunyt tagja volt, intézkedés történt, hogy a részvétet illő módon nyilvánítsák a családnak, és a temetésen való részvételt módózatait megállapítsák. A temetés iránt holnap történik intézkedés. A ravatalt holnap állítják fel, a halott addig utóára nyiló hálósózájában fekszik.

Vadnay Károly 1832-ben született, tekintélyes családból. Atyja **Vadnay Lajos** szintén irodalmilag képzett ember volt, jó nyelvész s mint a legelőbb ítélszék bírja hunyt el. Fia tanulmányait a szabadságharó szakította félbe. A tizenhatéves ifju honvéd lett s főhadnagyi rangot vívott ki. Aztán besorozták s **Olaszországba** vitték katonának. Mikor kiszabadult, verseket kezdett írogatni **Sagár Kálmán** álnév alatt. A versekkel azonban csakhamar fölhagyott, elbeszéléseket írt s 1852-től találkoznak nevével a *Hölgyfutárban* és *Déliújságban*, almanachokban és külön éle írói írástokban. Ez elbeszélések két kötetben *Beszédek* cím alatt jelentek meg. A szép tehetségű fiatal író első szerkesztőségi alkalmazását a Nagy Ignác alapította *Hölgyfutárnál* nyert, melyet **Tóth Kálmán** szerkesztett, akivel aztán — rövid megszakításokat kivéve — együtt

maradt ennek egész haláláig. A *Hölgyfutár* is naponként megjelenő szépirodalmi napilap volt, akkoriban nem is nyilatkozott a nemzeti közélet másban, mint a szépirodalomban, s a legfontosabb dolog, amiről írtak: a színház és színészek. A lap rovatait évekig csaknem egészen egymaga **Vadnay** töltötte ki. A „*Hölgyfutár*“ a hatvanas évek elején más szerkesztő kezébe ment át, s **Vadnay** is megvált tőle, miután tíz évig volt belső dolgozója. Az akkor nagy számmal megindult politikai lapok (**Pompéry János** *Magyarország* és **Kovács Függetlenje**) tárcáiban érvényesítette tollát. Rövid idő múlva azonban **Tóth Kálmán** ismét szépirodalmi napilapot indított meg **Emich Gusztáv** kiadásában. Ez volt a *Fővárosi Lapok*. **Tóth Kálmán** abban az időben a *Bolond Miska* élelőlapot is szerkesztette, országgyűlési képviselő is volt, és költői vénáját sem akarta a szerkesztési gondokkal zavartatni. Alig hogy megindult az új lap, pár hónap múlva **Tóth Kálmán** ismét **Vadnayra** bízta a szerkesztést, aki a *Fővárosi Lapok*at a legkedveltebb lapok egyikévé tette, mely kivált a női olvasókat gyűjtötte maga köré. Huszonnyolc évig szerkesztette **Vadnay** a *Fővárosi Lapok*at, mikor 1892-ik év utolsó napján átadta a szerkesztést **Szana Tamás**nak. A hosszú idő alatt igazí szerkesztő volt, semmi sem jelent meg a lapban, a nélkül, hogy előbb gondosan megne nézte volna, nemesek a nagyobb közleményeket, hanem a rovabeli apróságokat is.

Maga dolgozott legtöbbet a lapba. Dolgozott azonban másóvá is, s irt elbeszéléseket, regényeket. Tárcáirója volt évekig a **Schwarz Gyula** *Uj nemzedék*ének, a **Szokoly Viktor** *Hazánk és Külföldjének*, a **Jókai Honjának**, **Balázs Sándor** *Országútrunk*ének stb. Szerkesztette egyidőben **Szerdahelyi Kálmán**nal együtt a *Színházi látó* című színházi kis napilapot. Irodalmi, művészeti és társadalmi kérdések tárgyalásával és kritikával, könyvekről, színházi előadásokról foglalkozott legtöbbet.

A *Beszédek* című két kötet megjelenése után több év elmúlt, mikor (1862) A kis tündér című két-kötetes regényt megírta, melyet jól fogadott mind a közönség, mind a kritika. Ezt követték: *Eszter* a kardaloknál (regény 2 kötet), *Eladó leányok* (regény 4 kötet), A rossz szomszéd (regény 1 kötet), az első magyar társada mi regénytanulmány, melylyel 1872-ben akadémiai székét foglalta el; *Emlékbeszéd* **Frankenburg** fölött, *Emlékbeszéd* **Kovács Pál** fölött, (mindkettőt az Akadémián olvasta föl); *Elmúlt idők*, *visszaemlékezések*; *Tóth Kálmán emlékezete* (a Kisfaludy-társaságban tartotta); *Hosszu este* (elbeszélések); *Eva leányai*, *Elbeszélések*. Munkáinak legnagyobb része, az a sok tárcacikk, jellemrajz, bírálat, nincs gyűjteményben kiadva.

Írói munkásságát egy írói társai, mint a közönség és a testületek is méltányolták. A Kisfaludy-Társaság és az Akadémia tagu választotta, a Nemzeti Színháznak drámaírója volt huszonhárom esztendőig és a magyar írók segélyegyletének fíradhatatlan titkára.

Miskolc város déli kerülete 1884-ben választotta meg képviselőjének s azóta tíz esztendőn keresztül képviselte szülővárosát. A kormánypart soraiban foglalt helyet és mint képviselő is teljesítette kötelességét; felszólt gyakran, dolgozott a bizottságokban. Tagja volt a közoktatásügyi bizottságnak s elnöke az állandó igazoló bizottságnak.

1893. év elején kinevezték a *Budapesti Közlöny* szerkesztőjévé s akkor letette képviselői mandátumát. Írói társai a *Fővárosi Lapok*tól való visszavonulása alkalmából egy albummal és leikes banketen ünnepeleék az ősz író, s általános volt akkor a reményesség, hogy **Vadnay** még nagyon soká fogja gazdagítani szépirodalmunkat. Fájdalom az utolsó években már az agg korral járó gyengesége akadályozta, hogy gyakrabban írjon. De betegem is a régi lelkesedéssel szolgálta a magyar írók segélyegyletének ügyét és elmondhatjuk, hogy e nemescélú intézmény első sorban az ő buzgalmanak köszönheti anyagi emelkedését.

FŐVÁROS

(*) **Az Erzsébet királyné-utjának rendezése.** A székesőváros közgyűlése 196.492 korona 42 fillért szavazott meg a VII. ker. Erzsébet királyné-utjának a rendezésére, a vizesövek költségére pedig 14.500 koronát. A belügyminiszter ezt a határozatot jóváhagyta. Az ut rendezésének a költségeiből a budapesti közúti vaspálya-társaság, az új vonal forgalombahelyezésétől számított tizenegyet napon belül, 100.000 koronát fog visszatéríteni.

(*) **A farkasréti temető.** Mínhogy a farkasréti temető meredek hegyen fekszik s ennél fogva talajvíze van, a főváros hatóság elhatározta, hogy a temető területét alagözévezéssel látatja el. Erre a célra 18.000 korona van előirányozva s az árlejtést a munkálatokra ma délelőtt tartották meg. Négyrendbeli ajánlat érkezett be s a legkedvezőbbet 13 1/2 százalék engedménnyel tették.

(*) **Az összegyűjtött szabályrendeletek kiadása.** **Dr. Földy László** főlevéltáros előterjesztést tett a tanácsnak az iránt, hogy a székesőváros részéről 1892. óta alkotott s felsőbb jóváhagyást nyert és összegyűjtött szabályrendeleteket adják ki külön kötetekben. A tanács el fogadta az előterjesztésben foglaltakat s elhatározta, hogy az eddigi ötkötetes gyűjtemény kiegészítésül az 1892-től fogva megalkotott szabályrendeleteket, szabályzatokat és utasításokat, 6-ik és 7-ik kötetként kiadja. Fölhívja egyszersmind a tanács a főlevéltárost, hogy az összes szabályrendeletekről, a könnyű áttekinthetést végett, *utmutatót* is készítsen.

SZÍNHÁZ, ZENE

** **A Demokrata jubileuma.** A városligeti nyári színházban hétlőn adják huszonötödözör **Feld Mátyas** nagysikerű és kacagató bohózatát, a *Demokratát*. A mulatságos bohózat rövid idő alatt érte meg huszonötödik előadását. A főszereplők, kik eddig is mindent elkövettek a darab sikere érdekében, a jubileumi előadásra nagyban készűtek és új alkalmi kiegészítésekkel emelni fogják az est sikerét. Előadás után a szerző tiszteletére bankett lesz a színházal szomban lévő vendégelőben.

** **Rostand az Aiglónról.** A *Figaro* tudósítója a minap meglátogatta **Metternich Pál** herceget köngswart kastélyában s a herceg ez alkalommal megmutatta neki *Rostand* levélét, melyet a jeles költő az *Aiglón* premierje előtt intézett *Reverseaux* márkii francia nagykövethoz. A **Metternich** hercegi család ugyanis azt hitte, hogy a mendemondák és téves történeti adatok alapján *Rostand* gyűlöletes szerepet juttat az *Aiglónban* **Metternich** kancellárnak és ezért megkérte a francia nagykövetet, hogy intervenáljon a kancellár jó hírneve érdekében a poétánál. *Rostand* *Reverseaux* márkii leveleire irt válasza most a *Figaróban* is megjelent. A levélben a drámaírók egyebek közt ezt írja:

Nagyon köszönöm, hogy a nagykövet ur értesített **Zichy grófné** és **Metternich herceg** aggodalmairól. Nyugtassa meg, kérem, őket s köszönje meg hejyettem is, hogy egy költő műnek ily nagy fontosságot tulajdonítanak. Megmondhatja nekik, hogy nagyon rosszul vannak informálva s ez nagyon természetes, mert darabomat még senki sem ismeri. Darabom intajám műve s nem pamflét, mint **Barthelemy** és **Méry** költeményei. Rágalmakat s kompromitáló adatokat nem gyűjtöttem. Sejttem, hogy **Metternich herceget** és **Zichy grófnét** mi aggasztja. Bizonyára a titokzatos hálál legendájának új kiadására gondolnak, s ez esetben ielaborodásuk teljes mértékben méltányolható. *Jéságos Istenem! Hisz jól tudom, hogy ez rémmese.*

Rostand levele végén megemlíti, hogy ha politikai agitációra akarná használni darabját, ezzel nagy anyagi sikereket érhetne el, ám ez, véleményem szerint nem költőhöz méltó eljárás s teljes mértékben megveti az ilyen eszközöket.

TUDOMÁNY, IRODALOM

○ **A Kereszt Jelében.** Ezen a címen egy új folyóirat jelenik meg, amely a művelt magyar nők között akarja a vallásosságot megszilárdítani a katolicizmus szellemében. Védő a nőket, emelni igyekezik felfogásukat, hogy, mint teleségek és anyák, mentől példásabban iellessenek meg kötelemiknek. A *Kereszt Jelében* hetenkint, vasárnap 82 oldalon jelenik meg, elegáns kiállításban, változatos, értékes tartalommal. Az előzetők egy év alatt 104 ívből álló, 10 kötetre osztható könyvgyűjteménynek jutnak, amelyek értékes regényeket is tartalmaznak. A *Kereszt Jelében* elfizetési ára egész évre 12 korona, ielvétre 6 korona, megfődvőre 3 korona, mely a kiadóhivatálnak (Budapest, VI., *Teréz-körút* 44.) küldendő.

○ **A német helyesírás.** Az új német helyesírásról a győri *Pannonia* irodalmi vállalat kiadásában egy minden tekintetben praktikus segédkönyv jelent meg **Kárpáti Manó** fe őss kereskedelmi iskolai és **Markovics Sándor** irodalmiskolai tanár szerkesztésében. A külföldi hasonló művek használatát ielőlségesse teszi ez a könyv, amely munka magában foglalja az új, egységes német helyesírás-elméletet és bő szótárt, mely egyuttal az illető szóknek elválasztása, grammatikai használata, mondatbeli helyzetére és használatára is ielővilágosítást nyújt. A szép kiállítású mű ára 1 korona, megrendelhető a *Faunonia* irodalmi és nyomdai vállalatnál.

○ **Munka után.** **Stauchich László** kőfaragó *Munka után* cím alatt verseit kötetbe foglalva kiadja. A kötet ára 1 korona, elő lehet fizetni **Wagner Ferenc** könyvnyomdájában, *Futó-utca* 44.

VIDÉK

— **(Szepesvármegye)** törvényhatósága ma tartotta nyári közgyűlést **Lőcsén** grófi **Csáky Zeno** főispán elnöklöte alatt. A megüresedett árvászeiki főispánra **Breuer Róbert** lőcsői szolgabírót választották meg. **Láng Lajos**nak miniszterrelő történt kinevezéséről szóló leirat tudomásul vétetűen, elhatározta a közgyűlés, hogy a miniszter ielőiratjár ielővölzi. **Arad**

város átiratát a Kossuth Lajos szobor ügyében a megye támogatni fogja. Szabolcs vármegye átiratát a Thököly Imre, II. Rákóczy Ferenc és Beresényi Miklós emlékeztető megbővíveztő törvények eltörzése tárgyában a közgyűlés egyszerűen tudomásul vette, mintán a megye ez ügyben előbb fejtett országgyűléshez. Pozsony város feliratát egy új választási törvény alkotása tárgyában a közgyűlés magáévá tette.

Bereg vármegye törvényhatósága folyó hó 24-ikén rendkívüli bizottsági tárgyalást tartott dr. Hagara Viktor főispán emlékeite alatt, amelynek legfőbb tárgya a vármegyei utahálózat kiépítését végett felveendő 1.000.000 koronás kölcsön fölvétele volt. Dr. Hagara főispán megnyitáskor különösen a felett való örömeinek adott kifejezést, hogy a közigazgatás egyszerűsítése céljából legközelebb országos értekezletet tart a vármegyei törvényhatóságok részéről, és így Bereg vármegyében is életbe léptetett eljárás módokat a közigazgatás menetében az egész vármegyében, de kiváltékon a központi hivataloknál a legörvendeztebb eredményeket mutatják, úgy hogy a haladás e téren valóban bámulatos. A közgyűlés Láng Lajos kereskedelmi miniszterhez üdvözlő tívrat küldését határozta el. Az utépítést nagy kölcsön ügyében a vármegye az Országos Központi Jelzálogbankkal kötötte meg a szerződést 4 1/2% és 1/2% törlesztési annuitás mellett ötvenéves lejáratúval.

SPORT

A tátra-lomnici versenyeik. Nagy közönség jelenlétében ért ma véget a tátrai meeting. Ma került döntésre a 50.000 koronás *Kárpáti-díj*, amelyben a kétévés *Carte blanche* győzött. Második *Kissme* harmadik *Vezér* lett, Ezeregyéj a hamburgi győztes ellenében teljesen lemaradt. Ugy látszik, hosszú volt neki a távolság. A nap többi versenyéről nincs mit megemlíteni csak azt konstátálhatjuk, hogy a sport végig kielégítő volt. A nagyszámú közönség egy részét a Lovaregylet külföldön vonata este hazahozta Budapestre a rendes vonatról azonban sokan lemaradtak, mert úgy, mint az előző években, a kassa-oderbergi vasút most sem bizonyult alkalmasnak az ilyen nagyobb apparátust igénylő forgalom lebonyolítására. A részletes eredmény a következő:

I. Előadó-hendicap. Díj 1800 korona. Távolság 1600 méter. Ferenc József branzai herceg *Votejre* (Adams) első, Lipay B. Viellechenje (Russel) második, gróf Pejacsevich A. Sparrafucileje (Slack) harmadik. Totalizátor: 10 : 19.

II. Kétévés előadóverseny. Díj 2000 korona. Távolság 1100 méter. Gróf Degenfeld J. *Camperdown* (Russel) első, Lossocz Gy. Náci (Smejda) második, Lipay B. Üstökös (Slack) harmadik, azután Glasse, Kolibri. Totalizátor: 10 : 30. Helyrefogadások: I. 25 : 25 II. 25 : 35.

III. Kárpáti díj. Díj 5000 korona, távolság 120 méter. Lovag Lederer S. *Carte blanche* (Slack) első, Dreher A. Kissmeje (Cleminson) második, Mr. C. Wood Vezér (Holmes) harmadik. Azután Marco Polo, Három a tánc, Helena Ezeregyéj, Gyöngysziget, Mayor, Cocain. Totalizátor 10 : 28.

IV. Beaten Handicap. Díj 2000 korona. Távolság 1600 méter. Gróf Battány E. *Jászka* (Huxtable) első, báró Königswarder H. Semperideme (Adams) második, Mravik P. No goodja (Slack) harmadik, azután Aranyok, Bence. Totalizátor 10 : 15.

V. Előadó-verseny. Díj 2000 korona, távolság 2000 méter. Zangen J. *Glenn d'or-ja* (Smejda) első, Mravik P. Detré-je (Mali) második, Ferenc József branzai herceg *Waterloo-ja* (Koblicsek) harmadik. Totalizátor: 10 : 12.

VI. Kétévés beaten-handicapja. Díj 2000 korona. Távolság 1000 méter. Rohonczy G. *Nefeletje* (Russel) első, Biaskovich E. Nemese (Holmes) második, gróf Degenfeld J. Barbizonia (Adams) harmadik. Azután: Mar-neur, Tolmács Orban. Totalizátor: 10 : 45.

Kottingbrunni versenyeik. Ma vette kezdetét a kilencnapos kottingbrunni meeting, amely hivatalosan kitöltöni az időt augusztus közepéig, mikor is a budapesti nyári meeting veszi kezdetét. Mindjárt az első napon került döntésre a Schönau díj, a monarchia egyik legjobban díjazott gátversenyre, melyért az idén is sok jó pályázott. A verseny az előrefogadásokhoz híven folyt le, mert a legjobban fogadott lovak foglalták le a helyeket. Első lett *Paillard*, az *Auersperg*-szűveltség crackje *Clavio* előtt, míg a harmadik hely *Magyaróvár*nak jutott.

A versenyek részletes eredménye a következő:
I. Gátverseny handicap. Díj 1800 korona. Távolság 2400 méter. Gróf Orsich P. *Praterstern-je* (Osompóra) első, dr. Haber L. Kigridio (Slinn) második, Branzai herceg St. Patriok-ja (Moran) harmadik. Azután Vietress. Totalizátor: 10 : 29. Helyrefogadások: I. 50 : 83. II. 50 : 150.

II. Kétévés verseny. Díj 2000 korona. Távolság 1000 méter. Herceg Taxis M. E. *Ballada* (Bonta) első, Mautner V. Bonapocaja (Gray) második, Lovag Wiener-Welten Macarogaja (Richnovszky) harmadik. Azután Sorrento. Pro gaiety, Példa. Totalizátor: 10 : 20. Helyrefogadások: I. 50 : 66. II. 50 : 87.

III. Handicap. Díj 2000 korona. Távolság 1800 méter. Dreher A. *Getrostja* (Tara) első, Krausz L. Karmestere (Bulford) második. Totalizátor: 10 : 16.

IV. Schönau díj. (Gátverseny.) Díj 2500 korona. Távolság 2400 méter. Hg. Auersperg F. *Paillard-ja* (Williamson) első, Mr. Burnet Clavioja (Ningthall) második, Fétoronyi-mónes Magyar-Óvárja (Barker)

harmadik. Azután: Couleur Ajax, Főthi dal, Bombon, Alésia, Gloria, Hans Heilig Lodionor, Good Fortune. Totalizátor: 10 : 34. Helyrefogadások: I. 50 : 77. II. 50 : 79. III. 50 : 169.

V. Előadó-kétévés verseny. Díj 2000 korona. Távolság 1000 méter. Báró Harkányi J. *Elégje* (Bonta) első, gróf Pries M. Malupria (Seidemann) második, gróf Andrassy G. Acólia (Heidt) harmadik. Azután Justinian, Mohamed, Arras, Probeweise, Pikkans, Franko, Windbeutel. Totalizátor: 10 : 21. Helyrefogadások: I. 50 : 69. II. 50 : 168. III. 50 : 327.

VI. Előadóverseny. Díj 2000 korona. Távolság 1400 méter. Michlsetter F. *De capaja* (Jednovszky) első, Üchtritz Zs. Gurlija (Bonta) holtversenyben első, Mautner V. Sarkantuja (Gray) harmadik, azután: Cuery Blossom, Békés. Totalizátor: 10 : 17 és 10 : 9. Helyrefogadások: I. 50 : 71. II. 50 : 58.

VII. Kétévés handicapja. Díj 2000 korona. Távolság 1000 méter. Gróf Henckel A. *Elisaja* (Baines) első, Krausz L. Partnerije (Bulford) második, Mautner V. Vasco de Gamaja harmadik, azután: Silány, Rama thur'i. Sietus, Inotek Ver sacrum. Totalizátor: 10 : 118. Helyrefogadások: I. 59 : 189. II. 50 : 178. III. 50 : 109.

TÁVIRATOK

Bécs, július 27. A bolgár fejedelem ma reggel Kóburgból ideérkezett és azután tovább utazott Poprádra.

Washington, július 27. Az Egyesült-Államok követe jelenti *Port au Prince*-ből, hogy a polgárháború az egész országban kitört. Firmin Port au Prince felé vonul. Az ideiglenes kormányt feloszlatták.

New-York, július 27. *Port au Prince*-ből érkezett távirat azt mondja, hogy Firmin hadserege onnét egy napra járásnyira áll. A Pierrot ágyuszaság Port au Prince előtt horgonyoz. Nagy izgatottság uralkodik.

Szaitz, július 27. Vilmos császár ma este a Hohenzollernre ideérkezett.

A szerb kormányválság.

Belgrád, július 27. *Sztanojevic* Aga, a skupstina újonnan megválasztott elnöke bizonyos feltételeket szabott, amelyek mellett állásáról lemondana. E feltételeket azonban a Vuics-kormány visszautasította, mert közöttük van az a követelés is, hogy a belügyminiszter lépjen vissza. *Sztanojevic* ennek következtében gondolkodási időt kért. Ha vonakodnék önként lemondani a skupstina elnöki állásáról, bizonyosnak tartják a Vuics-kormány lemondását.

Belgrád, július 27. A radikális kormánypárti klub tagjai ma az udvarhoz rendelték, ahol hosszabb értekezlet volt. *Frotcs* Sztóján, a skupstina első elnöke lemondott.

Belgrád, július 27. *Pasics* 12 hive, akik tegnap a radikális kormánypárti klubban a radikális hadi-párti koalíció ellen szavaztak, ma kiléptek a klubból. *Sztanojevic* gondolkodási idejének holnapig való meghosszabbítását kéri, amidőn is előreláthatólag megtörténik a döntés.

Botha és Delarey beszéde.

Fokváros, július 27. *Gaar*-ban egy gyűlésen Botha és Delarey beszédet mondtak. *Botha* azt mondta: Egész Dél-Afrika most egy lobogó slatt áll. Azt kell-e mondanunk, hogy le vagyunk győzve? Nem! Homályos jövő áll előttünk, de én azt hiszem, hogy a remény át fog vezetni rajta. Afrika a mi hazánk, a mi örökségünk, amelyhez születésünk jogot ad nekünk. Arra kell törekednünk, hogy Afrikát boldog otthonná tegyük és közösen munkálkodjunk kell azon, hogy a jövőendő nemzedéket úgy neveljük, hogy az ország jövőendőbeli uraihoz tartozzék. *Delarey* kifejtette, hogy ő tisztelt minden angol ellenfelet, de elszomorodik, ha a nacional-scountokra gondol. Az afrikander névből lehet, hogy most szemrehányás hangzik ki, mint egykor a hugenottai névből, de ez a név disznóvá fog változni.

A cukorkérdés.

Fétóvár, július 27. A pénzügyminisztériumnak a cukorszindikátusok kérdésében kiadott kommunikéjéhez a pénzügyminisztérium közlegi cikkeket tesznek közzé, amelyben egyebek közt kifejtik, hogy a magasabb tarifának finom cukorra való alkalmazását Oroszország kénytelen volna a szerződés megsejtésének tekinteni. Az esetben, — ami ugyan nehezen feltételezhető — ha ily szerződésesség állna be, ez procedens esetül szolgálna a hasonló akciók egész soránál. Még emlékeztetnek van, hogy miként válaszolt Oroszország a cukorkérdés az Egyesült-Államok részéről történt önkényes tevélmelésre. Oroszország jogosítva van hasonló esetekben ugyanígy eljárni. A külföldi sajtóban felmerült gyanúsítások, mintha az orosz pénzügyminisztériumot a kommuniké közléteivel valamely különös szándék zette volna, a cikk mint koholmányokat visszautasítja. Végül a cikk még egyszer visszatér a szindikátusok kérdésére, amely az összes kulturálomokat érdeklé és azt mondja, hogy a szindikátusok az összes szerződéseket paralizálták, de

megakadályozták azt, hogy azoknak pozitív oldalai kifejtődhessenek és egészséges viszonyok jöbessenek létre.

Az indiai alkirály jelentése.

London, július 27. Az indiai király táviratja: Az utolsó héten a birmai partokon Kelet-Bengáliában, a Ganges sikságának egy részén, Pendsab délkeleti részén és a közép-indiai feniöldön erős eső esett. A földsziget igen nagy részében nagy volt az esőhiány. Bőségebb csapadéokra van szükség a közéleti munkákban, *Indzerab* egy nagy részében, *Indoréban*, *Haiderabadban* és északi India néhány körletében. Az eddig esett eső elégséges volt arra, hogy a *inszpergite*eknek alkalmazott vagy segélyben rés estű egvények számát csökkentse.

A kairói kolera.

Kairo, július 27. Itt 52 újabb koleraesetet hivatalosan megállapítottak. Alexandria járványmentes. Aitában javulás észlelhető.

KÖZGAZDASÁG

A pénz-plethora.

Budapest, július 27.

Mióta az európai pénziacokot elepte a pénz-plethora gazdasági életünkben mi sem javult. Főhatala egyre erős csakis a pénz elcsobborodásban és a kamatláb folytonos süllyedésében nyilvánult. Pedig jótékony hatást vártunk tőle, gazdasági felundulást jósoltak és széttáradó sugarának lényegtől ébredést remélték a lethargikus gazdasági álomból. De egyelőre is ott vagyunk, hogy nálunk Magyarország halomra döntött létezik az a nemzetgazdasági emeletet, mely arra tanított bennünket, hogy az alacsony kamatláb a gazdasági élet minden rétegeiben eredményes nyomokat hagy. Amint a plethora — a bővülés — sokszor testi bajoknak előidézője lehet, így jelentésként most nálunk a pénz-bőség is gazdasági nyivanulásaitban. Inkább rombol, mint épít, inkább gyengít, mintsem erősítene a vagyonszervezet. Mi is benne vagyunk a pénz-plethorában, bankjaink, pénzügyintézetünk nagy pénz-bőségben usznak. De nálunk sajátos okok működtek közre a helyzet ilyenképpen alakulásán. A nagy pénzügyintézetek összeváltása a nagy rezervorokba nálunk nem egy kedvező gazdasági helyzetnek és jűltető forgalomnak visszatűrését jelent. Hancs bizonyítják a gazdasági élet megerőltető pangását a bna gazdasági organizmust, egy nagy gazdasági tétenséget. Senkimen akar új vállalkozásokba betelni, valamint kezdeményezni. A gazdasági bizonytalanság közepette mindenki elgrikszik a mit lehet pénze tenni. Inkább lemond a vállalkozási nyereségről, és kockázatot senki sem akar ismerni. Megelégednek a kicsiny, de biztos kamat bevételmel és a pénzügyintézeteknél tevélyek et a pénzeket betétek formájában. Így gyű össze a sok pénz a pénzügyintézeteknél, amely innen nehezen talál alkalmazást, nem szivódik fel a gazdasági élet különböző ágazatába, parlagon hever. Hiányzik a vállalkozási kedv az üzleti szellem, mintha kiadat volna az emberekből. Olcsó pénz és alacsony kamatláb nálunk tehát egészségtelen gazdasági jelenségek folyományaként mutatkozik. Ezt szinték most főképpen pénzügyintézetünk. Jövedelmek legfőképpen a kamat-üzletek különböző formáiban meríten, az idei évben nagy esorbát fog úni az eredményeken a nagy pénz-bőség és olcsó kamatláb. A jegybanknál 86 évi fennállása óta, alig fordult elő olyan eset, mint az idén, midőn az első létevi osztalékát, mely a tőkének csak 2%-a, aig tudta a nyereségből fedezni. Szomorú jele ez a gazdasági helyzetnek. A nagy hiány a legfőbb és legnagyobb üzletiágából — a váltóeszeszámításból — ered, ez csapant meg erősen. Tavaly 100 millió koronával nagyobb volt a váltóeszeszámítás, mint idén 190 millió korona összegben, pedig már tavaly is erősen emaradt az előző évekhez képest. A magyarizata ennek abban rejlik, hogy a váltóeszeszámítás kamatláb a jegybanknál 3 1/2%, de a többi pénzügyintézetek bőven adják a pénzt bankképes váltókra 3%-ra és még az alatt is és így a jegybankot nem igen veszik igénybe. A jegybank többi üzletágai közül a jezalóg üzletágnál a kiszabott kontingens — 800 millió korona magasságban — ki van merítve, tovább a jegybank jezalógkölcsönök nyújtásánál nem lehet, csak amennyiben régi kölcsönök visszatűrésre kerülnek. A lombard és előleg-üzletág teljesen stagnál, ami a földesbi torgalomnak a feloszlás jelleivel határos mozdulatlanságánál érthető is. Így tehát a többi üzletág sem abszorbalnak pénzt, ami azt okozza, hogy a jegybank 400 millió korona adómentes tartaléka parlagon hever, nem jövedelmez semmit. És ami a ritkaságok közé tartozik jegybanknál, az most beált a mi jegybankunknál, hogy az érdelezték ezek következtében körülbelül 30 millió koronával nagyobb, mint a forgalomban lévő bankjegyek összege. A jegybank jövedelmeiből a magyar kincstár is meg fogja érezni, mert a bank-acta értelmében a bank nyereségének 4%-ot meghaladó részében a magyar állam is részesedik, a mitől az idén valószínűleg eiesik.

Első pillanatra úgy tűnik, mintha a többi pénzügyintézetek a jegybank és visszaszerezéséből hasznot merítenének. Ez tévedés, mert ezeknek is legkevesebb részes a helyzetük az urakodó kamattízások melet. Belétek után ugyanis 3 1/2%-ot fizetnek és maguk viselik a 10%-os betéti adóterhet, tehát összesen 3-5%-ot, míg bankképes váltókat nagyjában 3%-kal számolnak le. Alig lenne eri-

hető ezen már előre is veszteséges üzlet, ha nem úgy állna a dolog, hogy ezt a váltóanyagot a bécsi és külföldi piacokra 2 $\frac{1}{2}$ –2 $\frac{3}{4}$ %-kal adják tovább, e esélyei nyereséget kapva az általuk viselt kockázattól, delordéért. De gyakran ballani oly esetről is, hogy egyesek váltókat helyeznek el pénzintézeteknél 3 $\frac{1}{2}$ –4% és az így kapott pénzt 8 $\frac{1}{2}$ –9%-kal takarékbetét gyánánt helyezik el. Ez a pénznek semmiképp nem produktív gazdasági ténykedése.

Igaz, hogy az ily olcsó váltóhitelek csak egyes kiválasztottak élvezik, mert éppen a stagnáló gazdasági helyzet közepette a bizalom erősen megrendült, és így kevesen vannak, akik az olcsó kamatú előnyekben részesülnek. A pénznek apróbb fogyasztással és a gyengébb hitelei elemek, kereskedők, iparosok, gazdászok stb., akik üzleti, befektetési céljaikra inkább használhatják a pénzt, plane az olcsó, az alacsony kamattalabb olyanformán vannak, mint a nagyközönség a személyes árával, bármilyen olcsó legyen a buza és liszt ára, a személyt mindig 2 krajcárjával fizetik ki még.

A pénzintézetek tehát szintén nem szívesen látják a nagy pénz-lethorát, amely még ily módon növekedik. És kitejézésre fog ez jutni évi eredményeikben, mérlegeikben. mert a kamattól — mások hiányában mostanában tökéletesen törőttük. Olcsó pénz és alacsony kamattal tehát a gazdasági elmélet ellenére is mint kedvezőtlen gazdasági szempont jelennek meg. Mint látjuk, hatásaiban egyelőre kedvezőtlen a tökérsre, ki pénzét elhelyezve kisebb kamattól mentesül, részesei, kedvezőtlen a bankokra és pénzintézetekre, mert ezek a náluk összegyűlt pénzeket csak áldozatok árán tudják ismét felhasználni. De kedvezőtlen a hitel igénybevevőkre is. Mert ki olcsón kaphatna pénzt, az nem használhatja, vagy nem kívánja jelenleg felhasználni. aki pedig tudná produktív felhasználni, az nem igen kap olcsó kamattal, vagy egyáltalában nincs váltóhitele. És így hever a sok pénz a pénzárakban, pedig csak akkor teljesíti a pénz gazdasági misszióját, ha életébe kiszivárogo a gazdasági talaj minden rétegére.

Az ilyen bankpolitika és üzleti elvek, az elavultságnak és a modern feltételeknek meg nem felelő — keretében mozog. Mert a jegybank a váltószámítási stóok-jának csökkentése által mindinkább kádjára a kezébe, az őt illető gazdasági irányító és vezető szerepet, lëndes, állandó váltóstóokjának hiányossága által elveszti a kontaktust ama nagy gazdasági körrel, amelybe eddig folytonos üzleti kapcsolatok üzték és így a hitelképesség megbiralásának tekintetében nem áll a helyzet magaslatán és mindinkább csak a sötétben botorkál.

Mert nem teljes és nem ad hű képet a jegybanknak azon üzleti kincset róv adatgyűjtésénye, melyet a váltószámítási üzlet révén állhat össze magának és mely a tőkék tejszivódását és vándorlását a különböző gazdasági alkalmazásban hűen vissza-tüköztesíti. Minden perben tudhatja az egyes gazdasági ágak hitelgyűjtését, tudja, hol mentek tulaj-ságba, hol nem, tudhatja, hol kell restringálni, hol mehet tovább a hitelnyújtásnál, kamattal politikájában d rektívája van, kellő képet alkothat magának a gazdasági fluktuálásra nézve. De ha hiányzik a gazdasági áttekinthetőség, elveszti a jegybank a tonalat és később megállapítandó hitelnyújtásokra nézve is nem lesz képes magát mihez tartani. És már ezen okok miatt is, még kamattaladatok árán is, a jegybanknak oda kellene törekednie, hogy a meglévő váltóanyag mind hozzá kerüljön, és megkelelene akadályoznia, — olcsóbb kamattal tételek kinnálása által a nyitlt piacon — hogy váltóanyagunk nagy része ily pénzösszegek időskben a külföldi, nagy részben irancia bankok által magukhoz rántassanak. Amint a jegybank üzleti politikája oly időskben, midőn a pénz drágult, midőn széles gazdasági tévkenység, lázas tözsdei játékszenvedély lejtődött ki, az volt, hogy kamattal felemelése által mérsékolg és csillapítóg hason a gazdasági életre: ugy szükségesnek mutatkozik a jelenlegi megfordított helyzetben ellenkezőleg fellépni és a gazdasági, üzleti köröket a legolcsóbb kamattal alkalmazása által is, lehetőleg pénzzel telíteni és így a gazdasági vezetést lehetőleg továbbra is kezében tartani.

A jegybankon kívül a többi nagy pénzintézetek üzleti feltételeiben is elavulnak nevezhető elvekkel találkozzunk a váltószámítási üzletnél. Mert nem-e elavult rendszer az midőn egy változott korban még mindig csak és tisztán a vagyoni állapotot tartják szemük előtt a hitel engedélyezésénél? Pedig azt hisszük, a vagyoni cenzusnál sokkal előbbrevaló lenne az illető hitelgyűjtő erkölcsi értékeknek bírálása, munkaköre, képessége, szorgalma akaratereje és más egyéb individuális tulajdonságainak figyelembe vétele. Ha a hitelnyújtásnál az ily kvalitásokkal rendelkező egyének iránt általánosságban a bizalom gyökeret verne, mindjárt nagyobb tér nyitnának meg az üzleti kedvnek, a vállalkozói szellemnek is. De a váltóhitelek elvezetésében a most uralkodó üzleti elvek mellett csak is a maris vagyonosok juthatnak, kikben nincs annyi akaratérő újakat kerdőmennyezni, teremtani alkotni nagyobb gazdasági emóciókba belemenni, kik a gazdasági tevékenység fejlődését inkább megakasztják. Kell, hogy magától jöjjen az idő, midőn az üzleti politika a hitelengedélyezés szempontjából ily irányban megváltozzon, hogy a tehetetlenebb váltóanyagot a gazdasági életnek jobban szolgáló, életre-képesebb váltómateriális váltsa tel. Ilyen üzleti feltételek és elvek mellett a nagy pénz-lethorát nem fogja annyira megviselni a pénzintézeteket és a köz-gazdaság javának is jó szolgálat tétetik.

Hegedűs Desső.

Mintagabonaraktár a pozsonyi kiállításán. A Magyar Gazdaszövetség felterjesztést intézett Darányi földmívelési miniszterhez, amelyben kéri, hogy a pozsonyi kiállítás idején — a kiállítás területén —

mintagabonaraktárt állítson fel. A felterjesztés hivatkozik a földmívelési miniszternek a gazdasági szövetkezetek terjesztésében tanusított buzgóására s kifejti, hogy az eddig létesített gabonaraktár-szövetkezetek a legjobb eredménnyel működnek s a gazdaságközönség bizonyára hálás lenne a földmívelési miniszter iránt, ha az előreláthatólag nagy közönséget vonzó kiállítás idején a gabonaraktárak legalkalmasabb mintáját bemutatná. Ez bizonyára az érdeklődést a gabonaraktár-szövetkezetek iránt csak fokozná.

Ki akar kertőssé lenni? A földmívelésügyi miniszter rendelkezése a budapesti kertészeti tanintézet igazgatósága a három éves tanfolyam pályázatát hirdeti, amelyen tíz tanu ó nyer újabban kiképzést. A pályázónak születési bizonyítványával igazolnia kell, hogy 16. évi meghaladta, de a 20 évesnél fiatalabb, orvosi bizonyítvánnyal igazolja, hogy ép egészséges, erős testalkatu, látóképessége kifogástalan. Négy közép vagy polgári iskola osztály sikeres elvégzéséről iskolai bizonyítvány. Szükséges még bizonyítani, hogy két esztendeig mint kertésztanuló valamely nagyobb kertészetben működött és hogy büntetlen előéletű. A tanulók ruházatról a szülők gondoskodnak és az ellátásért évi 400 koronát kell fizetni. A földmívelésügyi miniszter minden évfolyamra négy ingyenes helyet alapít, amelyre szegényorszo vagy árva, jómagaviseletű tanulókat vesznek fel. A pályázati kérvényeket a földmívelésügyi miniszterhez kell címezni és augusztus elsejéig beadni.

A Magyar Vasművek és Gépgyárak Országos Egyesülete Forster Nándor miniszteri tanácsos elnökségével tegnap érkezelést tartott, amelyen elhatározták, hogy az államvasutak vagy állami hivatalok megrendelése alkalmával megkivánt kaució ügyében a kereskedelmi s a pénzügyminiszterhez felterjesztést fognak intézni s utalva azokra az anyagi károkra, melyeket a biztosítékoknak évekig való lekötöttsége a gyáraknak okoz, kérelmezni fogja, hogy a gyárak a kauciót lezedeztí vaitók alakjában teshessék le, amint ez Németországban is szokásos. Mintfogy azonban a szavatossági biztosíték visszatartásánál az egyes állami hivatalok egymástól teljesen eltérő eljárás követnek és a kauciókat sokszor évekig tartják vissza, szükséges e kérdésnek egységes alapon való szabályozása, miért is az egyesület erre a teli hónapokban vissza fog térni. A mezőgazdasági albizottság javaslata értelmében az egyesület az országos mezőgazdasági kiállítások bemutatandó külföldi gépekre vonatkozólag átrátot intéz az Országos Magyar Gazdasági Egyesülethez. A mosoni Kühne gyárak meg hívta az egyesület tagjait Mosonba; az érkezelést ez közönnel tudomásul veszi. Végül elhatározták, hogy felterjesztést intéznek a kereskedelemügyi miniszterhez, hogy az eddig vámtmentesen behozott bádógból készült petroleumkannákat ezenül vámozzák meg.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

Sz. Gy. Magyar-Frída. Igen, a katonarorvosi ösztöndíjak léteznek s azt meg is kaphatja. Kérvényét, gimnáziumi érettségi bizonyítványának mellékelésével a bécsi katonarorvosi alkalmazási tanfolyam (Militär-ärztliche Applikationschule) utján kell a hadügyminiszterhez benyújtania. Az ösztöndíj az első két évben évi 400 korona a harmadik és negyedik évben 720 korona, az ötödik évben pedig 120 korona.

W. F. Cservenka. Méltóztassék egy levelezőlapon a zeneművészeti akadémia igazgatóságához fordulni (Budapest, VI. Andrássy-ut 67.), szívesen küldenek prospektust. Beiratásdíj 10 korona, tandíj 100–200 korona évenként, a szerint, hogy melyik szakra kíván beiratkozni. Föltétlenül a telvételek, hogy a zenének legalább általános alapismeretét bírja.

Fortuna. 1. Beiratkozhatik, de érettségi nélkül sem orvos, sem tanár nem lehet sohasem. 2. A beiratkozásához nem kell. 3. Szeptember első felében. 4. 60 korona. 5. Lehet mind a kettőből. 6. Az egyetem irodájában.

I. F. Almágy. Baja, Békés-Csaba, Belényes, Beregszász, Besztercebánya, Budapest VI. ker. főgimnázium, Budapest kegyesrendi főgimnázium, Budapest László Mihály-tele főgimnázium, Csurgó, Debreczen, Eperjes, Erzsébetváros, Eger, Esztergom, Fejégyháza, Győr, Kalocsa stb. Tessék válogatni közülük.
F. K. Budapest. 1. Az egészen az igazgató dolga. 2. Tehenek-ért, az-ért, vers-ért. 3. Nem lehet rehabilitálni a kérdészet módon legkevésbé.

S. G. Verbász. A foyamodványt a főiskola igazgatósága utján, a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez kell intézni. Mellékelendő az érettségi és születési bizonyítványok, szegénységi bizonylat és egy nyilatkozat, hogy a főiskola bejegyzése után állami szolgálatba lép.

S. S. Budapest. 1. Születési és illetőségi bizonyítványok s azonkívül a szülői beleegyezés szükséges. Beadhatja atyjának tíz év előtti illetőségi bizonyítványát is. 2. Csak a különbözeti tárgyakból kell vizsgáznia. 3. Föltétlenül kell kérnie az önkéntes jog elismerését, azaz a kötelezettséggel, hogy az érettségit ugyanazon év október 1-ig bemutatja.

F. B. Mátra-Szaha. 1. Igen, kivételes esetekben elegendik. 2. Csak felvételi vizsga mellett. 3. Igen, kérvényezni kell az intézett igazgatóságnál. 4. Be-léphet. 5. Meg kell jelennie, amikor a sorozásra hívják. 6. Ily. Nagel Ottó könyvkereskedésében (Budapest, VIII. Múzeum-körút 2.)

S. S. Beccsa. Szíveskedjék megírni mire várja a választást? Mert nem emléksztünk rá, hogy a levelét kaptuk volna. Mi senkivel sem teszünk kivételt s mindenkinek szívesen válaszolunk, aki leveiben hozzánk fordul felvilágosításért.

F. F. Szürte. A vallás- és közoktatásügyi miniszter minden esütörtökön fogad, most azonban szabadságon van. Helyette az államtitkár tartja az audienciákat, amelyre minden esütörtökön dében 11–12 óra közt jelentkezhetik a minisztériumban. Nem kell oda semmitőle ajánló levél, az államtitkár mindenkor fogad, aki a kihallgatásra jelentkezik. Mindenesetre ajánlatos, ha néhány nappal előbb tudakozódik, megtartja-e az államtitkár az audienciát.

219 131. sz. előfzető. 1. Dr. Kétyl Károly, VIII. Szentkirályi-utca 18. sz. 2. Mindennap délután. 3. Tíz korona. 4. Nem szabad megmondania. 5. Ha kezdő-stádiumban van, ugyszólván biztos a gyógyulása, ha szigorúan követi az orvos tanácsait. Előhaladt betegség is gyógyítható, ha a szükséges védelmi intézkedések megtörténeek. 6. Igen, gyógyítható. 7. Nem kell utlevél. 8. Mindenki tévedhet, tehát az orvos is. 9. A betegség tünetei kétségkívül, de nem biztos jelei.

O. J. V. U. Mindenesetre helyesen cselekszik, ha az illetékes hadjegyzőparancsnokságnál jelentkezik. Különbben, ha mindig s mindenütt szabályszerűen jelentkezett, egész nyugodtan bevárhatja hivatalos behívását is. Az is megtörténhetik, hogy az időn egyáltalában nem hívják be jegyvergyakorlatra.

Fischer-nővérek. Az első két évben 480 koronát, a harmadik és negyedik évben 720 koronát s azonkívül 108 korona vizsgadíjat kap az illető. A foylamodványok a bécsi Militärrztliche Applikationsschule igazgatósága után a hadügyminiszterhez intézendők. Mellékelni kell a születési és érettségi bizonyítványokat és a kötelező, hogy mint képzett orvos legalább hat évig a közös hadseregben fog szolgálni.

Katona. 1. Leteheti Kolozsvárot vagy Nagy-Szebenben a hadtestparancsnokságnál minden hónapban. De a vizsgára irásban kell terminust kérni. 2. Meglele a nyolcadik osztály vizsgájának. 3. A hadtestparancsnokságnál betekintheti a megkivánt tárgyak jegyzékét s a vizsga föltételeit.

Jegyző. 1. Négy elemi iskola és orvosi bizonyítvány. 2. Lehet, de ha a katonai szolgálatra kerül a sor, be kell vonulnia. 3. Három évet szolgolt vagy legkedvezőbb esetben a póttartalékba osztják be. 4. Csak nagy nagy proteció útján. 5. A honvédelmi miniszterhez kell foyamodni. 6. Már nem veszik fel, mert túlhaladta 16 éves korát.

G. L. Elek. Négy polgári iskola alapján elvégezhető a tanfolyamot az Országos Kisdóvodgyeüestel tanfolyamán (VII. Szegényház-ter 7.) Az óvónó maximális fizetése évi 800 korona.

H. L. Gyula. Amnyi ott az ösztöndíj, hogy azokat itt a föltételekkel együtt elősorolni lehetetlen. De az egyetlen kvesztori hivatalban szívesen adnak felvilágosítást. Méltóztassék oda írni. Talán nyomtatott jegyzékét is van a még foyamodható ösztöndíjakról s a pályázati föltételekről.

K. S. Szombathely. A születési, tanulmányi és orvosi bizonyítványok alapján. foyamodásnál augusztus 25-ig be kell adni a tanfolyam igazgatóságánál (VIII. Luther-utca 30.). Előtanulmány tekintetében közpéiskolai érettségit vagy ennek megfelelő végzettséget követelnek.

B. I. Bajmok. Szíveskedjék a dologról a Budapesti Újságírók Egyesületének elnökségét levélben értesíteni. Az egyesület hivatalos helyisége: Kerepesi-ut 17. szám alatt van.

F. M. Balázsfalva. A további polémia érdemtelenné adna nyilvánosságot a magyarság ijtú támadójának, aki esetleg hasznosítaná ezt a reklámot. Levelet ezért nem adjuk közre. Szíves üdvözlöt.

Klára. Az Országos Zeneakadémia Andrássy-ut 65. sz. alatt, Somogyi Mór zenekegyzetatóriuma Erzsébet-körút 44. sz. alatt van. Irjon az igazgatóságoknak, megküldik a tudnivalókat.

Lawn-tennis. Ha idejelekorán megérkezék és érdekes, közöljük.

B. K. Győr. Méltóztassék lépéseket tenni a fővárosi tanácsnál, hogy a fu az Üllői-ut József-fürdőházban helyezessék el. Ez volna a legolcsóbb.

19 Dóva. Miután nem nagykoru, vagy a szülőknek kell foyamodni vagy szülői beleegyezésüket irásban adni. Mellékelendő ezenkívül a születési és illetőségi bizonyítványok. A foyamodvány a polgármesteri hivatalnál nyujtandó be.

S. H. Fenyőháza. Nem a lóért fizet, hanem a ló-élelmelésért. Ez pedig évenként körülbelül 320 koronára rug.

O. M. Moson. Beiratkozhatik bármelyik főiskolára rendkívüli hallgatónak és ha karácsonyig pótolja az érettségi vizsgát, be is számítják az első fólévt.

E. és T. Szolnok. Fülvesznek vidékét is, de a budapestiek elsőbbséggel bírnak. A foyamodás a székesfőváros tanácsához intézendő.

H. Zs. Hardicsa. Földmívelési Értesítő, A minisztérium adja ki.

N. N. Az intézet igazgatósága megadhatja az engedélyt, hogy magántanulónak beiratkozhassék.

K. L. Ily. Nagel Ottó könyvkereskedésében megkaphatja (VIII. Múzeum-körút 2.) Ara 60 fillér.

A. S. Zenta. Be kell iratoznia a vallás- és közoktatásügyi miniszter engedélyével a bölcsészeti fakultásra, azt el kell végezni s a vizsgákat letenni a választott szaktantárgyakból. Félévi tandíj 80 K.

G. D. Kolozsvár. A Bánk bán oimszerépében lépett föl.

S. J. Pozsony. Részesülnek a kedvezményben, ha mint lelkészek Magyarországon állandó alkalmaztatást nyernek s ezt igazolni tudják.

Orsovai. Ezt csak az igazságügyminisztérium elnöki irodájában tudhatja meg.

Annuska. 1. Sohasem játszott a Vasgyárosban Derblayt, hanem mindig Bligny herceget. 2. Lemon-dás a trónörököségi jogról.

Z. J. Kassa. Nem szabad árusítania, csak belügyminiszteri engedéllyel.

S. S. Semmitőle ilyen mozgalomról nem tudunk. Ugy látszik, vaaki őt térvészeltte.

K. J. Homonna. Nem illik biz' az egyik sem.

FŐVÁROSI NYARI SZÍNHÁZ.

Hétfő, 1902. július hó 28-án.

Üdvöske.

Operett 3 felvonásban. Kezdeté 7 1/2 órakor.

VÁROSLIGETI NYARI SZÍNHÁZ.

Hétfő, 1902. július hó 28-án.

Gyöngyi Izsó vendégfelléptével.

A demokráta.

(Kuncz László Mór.)

Eredeti fővárosi életképek dalokkal és táncokkal 4 felvonásban. Irta Feld Mátyás. Zeneje Barna Izsóé. Kezdeté 7 1/2 órakor.

Ős-Budavára.

Nyitva délután 6 órától reggeli 4 óráig.

Remek varieté-műsor

a nagyszínpadon a világ legkínzóbb attrakcióival.

The Manhattan-Quartett

világhírű kaliforniai négyeskar.

Umberto & Rolandó

hívtató zenébüroók stb. stb.

M. kir. honvédeknek hangversenye.

Prandi világhírű mech. színháza

Lovardá. Számos egyéb szórakozás.

Bélelődíj 60 fillér. Gyermekekéj 20 fillér.

Kedvezményes jegyek minden tőzsdében.

Pénzkölcsön sorsjegyekre

Elzálogosított sorsjegyeket

szalai és társa bank- és váltóüzlete

Budapest, Erzsébet-körút 12. (Dohány-utca sarok.)

Ezen specialista legméltóbban ajánlható szerfelett gazdag tapasztalatai alapján, melyeket rendelő intézetében és a kórház húgyszervi és bujakóros osztályán való működése alatt számos éven át szerzett.

DR. FABINYI

specialista, emeritált kórházi orvos a rendes foglalkozás megzavarása nélkül leg-
rövidebb idő alatt gyökeresen gyógyít bármily régi és makacs

titkos betegséget

(húgyszőfolyást, sebeket, syphilit, bőrbeteg-
ségeket és ünfertőzésből támadt idegbajokat).

Meglepi az eredmény FÉRFIUI
GYENGESÉGNÉL (IMPOTENTIA)
meg öregebb egyéneknél is.

Mint hogy a siker biztos, a honorárium utólag
is fizethető.

Levelekre díjtalanul válasz; kívánatra gyógyszerék.

Rendelés: 9-3-ig és este 6-8-ig.

Budapesten, Erzsébet-körút 12. sz.

(a New-York palotával szemben), félmelet.

(Bejárat a lépcsőnél. Külön váróterem.)

Készpénzkölcsön Földbirtokokra

a becsérték háromnegyed részéig 4% ellenében
15-60 évi törlesztésre. Kataszteri bírtokai és
telekknövi kivonattal küldendő be.

Ingatlan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet,

tulajd.: GURRE Ferenc.

Budapesten, VI., Váci-körút 39. szám.

Fennállása óta közel 200 millió koronát meghaladó köl-
csönöket konvertált.

- Alapított 1890-ben. -

BAYER-féle MAGYAR
TURISTA-TAPASZ

nyakzsem-, bőrkéreg- és bőrkeményedés
ellen biztosan és gyorsan ható szer.

1 eredeti tekercs 80 fill.

1 korona beküldése után bérmentve küldi az
egyedüli kocsító a

„Vöröskereszt gyógyszer-tár“

Budapesten, VI., Andrássy-ut 54.

Kapható gyógyszerárakban és drogeriákban.

Hajójáratjegyzék.

ADRIA

magy. kir. tengerhajózási részv.-társ.

Vezérigénysége Hoffmann S. és V.

1902. auguszt. havában a következő gőzcsők indulnak:

Table with columns: Honnan, Hová, a gőzös neve, 1902. aug. It lists ship routes between various ports like Pernaambovo, Rio de Janeiro, Santos, London, etc.

1. Ha a gőzös indulása előtt 8 nappal elegendő rakomány a
nem jelenetet, az igazgatóság fenntartja magának a jogot, e ki-
töltést nem érvényesíti.

A *-gal megjelölt viszonylatokban a gőzös Trieste-t is érinti.

Honnan Hová a gőzös neve 1902. aug.

Table with columns: Honnan, Hová, a gőzös neve, 1902. aug. It lists ship routes between various ports like Liverpool, London, Rotterdam, etc.

Közpénzkeri szolgálat. Fiume-Malta-Sicília-Marselle-
Spanyolországi vonal. Fiuméből: Kassa 7, Taza 14, Mátyás király
21 és Andrássy 28-án indul. Valenciából: Andrássy 9, Rakóczy 13,
Szent-László 20, Kassa 27-én indul. Fiume-Beszafrika vonal.
Fiuméből: Árpád 6-án és Adria 23-án. Mogadorból: Adria 9-án és
Árpád 24-én indul. Tyrreniai vonal. Az első osztályú gyorsgőzös
„Szápáry“ indul minden szerdán délután Marselleből Genovába és
pedig: jú. hó 3., 18., 29 és 27-én, indul minden csütörtökön este 8
órákor Genovából Napolyba, indul minden szombaton délután 4 óra-
kor Napolyból direct Marsellebe és pedig jövő hó 2., 9., 16., 23.
és 30-án.

KÖLTÖZKÖDÉSEKET... Szabadalmazott Butorkocsival Caro és Jellinek szállító, Budapest, V., Arany János-u. 34.

Finom butorok

detail-üzletünk teljesfel-
szállításra miatt akár köz-
pénzért- akár hitelre tetemesen
leszállított árakon
kaphatók. A mellett, szigorú és elvárható
szélességben van, mindezek hely-
ességéről személyesen meg-
győződéshez szorozni.

SÁRKÁNY és SCHÜTZ

butoregémel

Bpest, Erzsébet-körút 12.

a New-York-kávéházzal
szemben eszközölhető.

Teljes mennyazonnyi ke-
nyegéknél még külön en-
gelyment. Minden butorverő
érdekeltben van, mindezek hely-
ességéről személyesen meg-
győződéshez szorozni.

Ugyanott használt butorok
minden fajta új butorokra
becsértétnék.

Butoralkunkat 70 fillér
béllyegekben való be-
küldése mellett bérment-
ve küldjük.

Elárusítóknék
vagy pénztárnoknók ajánl-
kozom. Murányi-u. 45. II. eme-
let ajtó 9. 4282

BUTOR

nagy választékban rész-
letre és készpénzre a leg-
előbb gyári árakon

GONDA S.

egyedüli raktár

István-tér 7. sz.

Árjegyzék 60 fill. bélyeg be-
küldés ellenében bérmentve

106350/902. CIL

ÉN ZT

SORSJEGYEKRE

ERTEKPAPIROKRA

(visszaadható tet-
szes szerinti kisebb
részletekben is) bár-
mely összegre igen-
elesen ad

Köváry Árpád

bank- és váltó-üzlete

székhelyén. (Budapest,
IV. k., Ferenciek-tér 9.)
Gróf Csirák-palota.

Részletfizetésre

arany, ezüst, ókzserek,
zseborák és ingaróák ol-
csón kaphatók

Grünberger Árpád Béla

IV. Váci-utca 30. I. em 23.

BUTOR

készpénzért vagy

részletfizetésre

legelőbbban

FUCHS

BODOG-nál

BUDAPEST,

József-körút 26.

Képes árjegyzék ingyen
és bérmentve

BUTOROK... úgy készpénzért, mint részletfizetésre... Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Feladó urilak.

Arnyas, a fővárostól 15 perenci
villanyos közlekedéssel, meg-
állóhely mellett, mely áll: 2
utcal, 1 udvari, fűrdő- és elő-
szoba, konyha és minden mel-
lékjellegű gépekkel. Tehermentes.
Kedvező fizetési feltételek mel-
lettel azonnal eladó. Cím: Kábel
János, Üllői-ut 20. földszint.

Tanít

a latinul kivéve bármely tan-
nyelvű egy felső kereskedelmi
iskolát végzett fiatal-
ember. Schwartz Nándor, V.,
Csáky-u. 4. II. 16. 40 9

Masszázs

egy előtanú vizsgáztatásot
végző orvosok a beteg lakásán
igen jutányosan végez. Cím:
Klauzál-u. 10. föld. ajtó 3. 4202

Okleveles

tantónó ajánlkozók helyben
orák adására ellátást. Cím:
G. S. József-körút 2. Tözde.

Villanyvilágítási

szereléseket, gáz és petro-
leum eszláróknak villanyra
való átváltóztatásokat olcsón
elvégeztet. Barta Károly
VII. Feh. Sándor-utca 32.

Villanyvilágítási

alkalmi készítőket és szá-
vanyonok, melyben minden
alkalmára igen szép készítő-
vessék vannak és a legelőbb
szavatalt darabok kisebb és
nagyobb gyermekek számára.
Irta: Csarny József, fűv. tanító.
Arca: 1 korona. Kapható e lap
kiadóhivatalában. 4185

Hirdetmény.

Közvetlen forgalom egyrészt Németország, másrészt Szerbia, Bulgária
és Törökország között.

(Friedenthal-Gissmannsdorf, Konstadt, Kreutzburg O/S, Lissa i. P. és
Posen állomás felvétele a 11. számú szes kivételével díjszabásában.)

Az egyrészt Németország, másrészt Szerbia, Bulgária és Törökország
közötti forgalomban 1900. év május hó 1-je óta érvényes közvetlen áru díj-
szabás 11. számú (szesz) kivételével díjszabásában Friedenthal-Gissmannsdorf,
Konstadt, Kreutzburg O/S, Lissa i. P. és Posen állomás f. év szeptember hó
1-jével felvették. minek folytatás az említett díjszabás 239. oldalán foglalt A)
csomóponti díjtáblázatok az alábbi díjtételekkel pótlandók:

Table with columns: Állomásról, Igazgatóság, A, B, Csomóponting, Konstantinváli forgalomban. It lists routes between various stations like Friedenthal-Gissmannsdorf, Konstadt, etc.

Budapest, 1902. év július havában.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága
a részes vasutak nevében.

(Utánnomás nem díjazatik).

A „Közigazgatási eljárás egyszerűsítéséről“

szóló törvényjavaslat, melyet a miniszterelnök, m. kir. belügyminiszter ur 5 nagy-
méltósága a törvényhozás elé terjesztett, rövid időn belül törvénynyű lesz.
E törvényjavaslat a vármegyei, törvényhatósági joggal felruházott és rendezett tanácsa
fennállott rendszert lényegesen módosító irányelveket tartalmaz. A beállandó változás nemcsak magán
hajtási rendeletein fordul meg. A pénzkézelés és számvitel tárgyában kiadandó részletes szabályzatok
XX. t.-ozlikében s ennek végrehajtási utasításában lettek szabályait; ezekkel harmonizálni kell,
vonatkozásaikban meg nem érthetők.

Az alább megjelölt munka az egyedüli, mely az állami számvitel egész anyagát s a vele összefüggő tudnivalókat tankönyvszerű tárgyalás nélkül, a gyakorlati
használatra alkalmas alakban adja az érdeklők körnek rendelkezésére.

Az állami számvitelről szóló 1897. évi XX. törvényczikk

annak története, indokolása és

végrehajtási utasítása.

Második kiadás. Második kiadás.

Közreboacsátja Dr. FALUSSY GUSZTÁV, magyar királyi számvevőszéki iroda-igazgató.

A mű tartalmazza a számviteli törvény történetét, a törvényjavaslathoz az állami számvevőszék által adott indokolást, a törvényjavaslatnak képviselőházi és főrendiházi
tárgyalásait, a szentesített törvényt, ennek végrehajtási utasítását, e kettőt összerűző egymásra való hivatkozosokat, tájékoztató jegyzeteket, a törvénynek és végrehajtási
utasításnak közbe, betűsoros tárgymutatóját s függeléként a szolgálati biztositóokról szóló utasítást, az állami alkalmazottak illetményeinek szabályzásáról szóló 1898. évi
IV. — és az állami tisztviselők stb. nyugdíjazásáról szóló 1895. évi XI. t.-czikket, jegyzetekkel; továbbá az állami alkalmazottaknak hivatalos kiküldetések és átköltözések
alkalmával járó illetményekről szóló szabályzatot s egyéb fontosabb tudnivalókat.

Ára 9 korona.

Kapható az „ATHENAEUM“ könyvkiadó-hivatalában (Budapest, Kerepesi-ut 54. szám alatt) és minden könyvkereskedésben.